

Biuletyn

informacyjny

6/2017

Rozwój wsi i rolnictwa

Podsumowanie 18 miesięcy pracy MRiRW, ARiMR, ARR i ANR

Kolejna szansa, by dostać pomoc na modernizację gospodarstwa

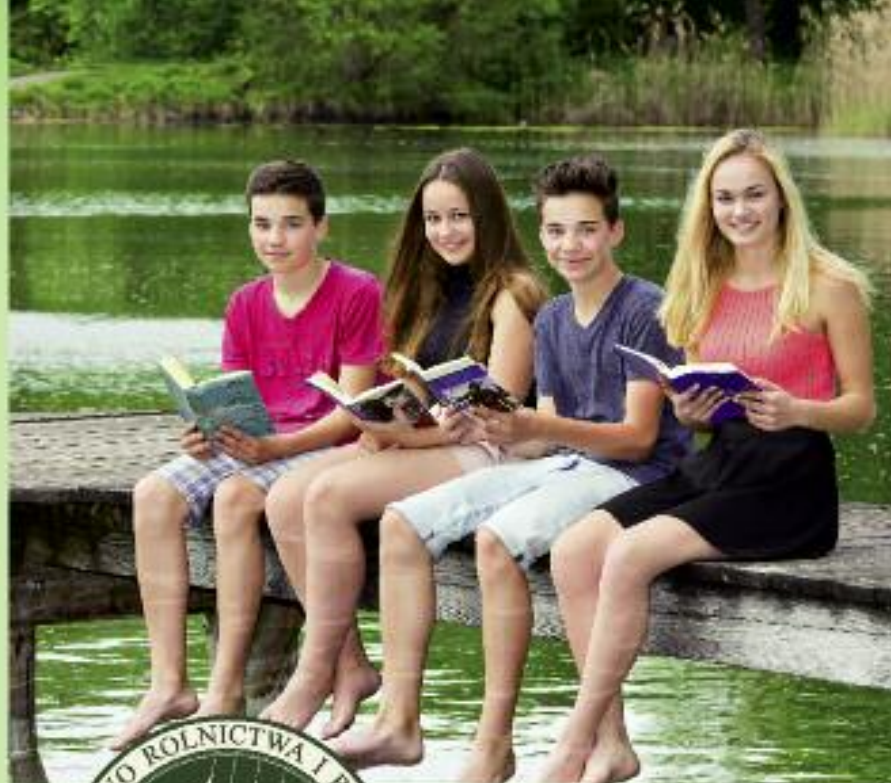
Ogłoszono nabory wniosków w ramach *Modernizacji gospodarstw rolnych* – przeczytaj, jakie są różnice w stosunku do już przeprowadzonych naborów z tego środka wsparcia w latach 2015 i 2016

Restrukturyzacja małych gospodarstw na terenach ASF

Szkola rolnicza - grunt to dobry zawód!

Minister Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

*zaprasza
do resortowych
szkół rolniczych!*

SZKOŁY ZAPEWNIĄJĄ:

- kierunki kształcenia dostosowane do potrzeb rynku pracy,
- kwalifikacyjne kursy zawodowe,
- dodatkowe kursy, np. kombajnisty, baristy, kelnera, operatora wózków jezdnych, chemizacji rolnictwa, carvingu,
- kursy prawa jazdy kat. B, T,
- praktyki zawodowe i staże zagraniczne,
- nowoczesne pracownie dydaktyczne do kształcenia zawodowego,
- zakwaterowanie w internatach,
- wysoki poziom kształcenia.

Więcej informacji na stronie:

www.minrol.gov.pl/zakladka: Informacje branżowe

Szkoły rolnicze MRiRW kształcą w zawodach:

- cukiernik • jeździec • kucharz • mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych • ogrodnik • operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego • piekarz • przetwórcza ryb • pszczelarz • rolnik • rybak śródlądowy • wędliniarz • technik agrobiznesu • technik architektury krajobrazu • technik hodowca koni • technik inżynierii środowiska i melioracji • technik mechanizacji rolnictwa i agrotroiki • technik ogrodnik • technik przetwórstwa mleczarskiego • technik pszczelarz • technik rolnik • technik rybactwa śródlądowego • technik technologii żywności • technik turystyki wiejskiej • technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej • technik weterynarii • technik żywienia i usług gastronomicznych

STRUKTURA SZKÓŁ:

- branżowa szkoła I stopnia;
- technikum;
- szkoła policealna;

W numerze:

MRiRW

ROZWÓJ WSI I ROLNICTWA	3
Podsumowanie 18 miesięcy pracy MRiRW, ARiMR, ARR i ANR	
Płatności bezpośrednie i płatności obszarowe	3
Wdrażanie i realizacja PROW 2014-2020	5
Rynki rolne	7
Gospodarka ziemią	12
Bezpieczeństwo żywności i weterynaria	16
Hodowla i ochrona roślin	18
Sprawy społeczne i oświata rolnicza	20
Polityka rolna	24
Współpraca międzynarodowa	27
ARiMR – bilans na plus	31
ARR – wsparcie i promocja	33
ANR – dzierzawa głównym zadaniem	35

ARiMR

Kolejna szansa, by dostać pomoc na modernizację gospodarstwa	37
Ogłoszono nabory wniosków w ramach <i>Modernizacji gospodarstw rolnych</i> – przeczytaj, jakie są różnice w stosunku do już przeprowadzonych naborów z tego środka wsparcia w latach 2015 i 2016	
Restrukturyzacja małych gospodarstw na terenach ASF	39

Zdaniem ministra

Krzysztof Jurgiel, minister rolnictwa i rozwoju wsi

Szanowni Państwo!

W tym numerze Biuletynu przedstawiamy informacje o działaniach resortu rolnictwa prowadzonych w ciągu półtorarocznego sprawowania władzy.

Konsekwentnie wprowadzamy zapowiadane zmiany. Jesteśmy aktywni na arenie międzynarodowej. Przygotowaliśmy dokument przedstawiający polskie priorytety wobec Wspólnej Polityki Rolnej po 2020 roku. 16 maja br. stał się on oficjalnym stanowiskiem rządowym. Ma ono kierunkowy charakter, dostosowany do obecnego etapu prac nad przyszłością tej jednej z najstarszych wspólnotowych polityk. Ale wyraźnie podkreślamy w nim potrzebę silnego budżetu na WPR, konieczność wyrównania płatności bezpośrednich oraz wzmocnienia II filara WPR. Jednym z celów naszej polityki rolnej jest wyrównanie szans polskich rolników na unijnym rynku. Pamiętajmy, że w traktatach Unia Europejska zobowiązała się do równego traktowania wszystkich swoich obywateli, bez względu na kraj prowadzenia działalności. Polski rząd domaga się pełnej realizacji tych zobowiązań. Przecież różnice w stawkach płatności bezpośrednich między krajami UE wynikają dziś wprost z wysokości i intensywności produkcji z dawnych lat, kiedy Polska jeszcze nie była w Unii Europejskiej. Dziś to podejście nie ma już racji bytu. Patrząc na dotychczasową dyskusję między ministrami

rolnictwa, wiele krajów ma podobne oczekiwania jak Polska.

Dalszemu niwelowaniu różnic w poziomie rozwoju w rolnictwie i na obszarach wiejskich sprzyjałoby odpowiednio wysoki budżet na tę politykę również po 2020 roku, o co polski rząd aktywnie zabiega.

Zabiegając o odpowiednio wysoki budżet WPR oraz o wyrównanie dopłat, Polska zabiega o silną wspólną politykę rolną, która nie będzie Europę dzielić, ale łączyć. Zwłaszcza w świetle traktatowych celów UE, które przewidują dążenia do spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej oraz solidarności między państwami członkowskimi.

Prowadzimy aktywne rozmowy w ramach Grupy Wyszehradzkiej. W dniach 1-2 czerwca br. w Nadarzynie odbyliśmy spotkanie w poszerzonej formule tej Grupy o Bułgarię, Rumunię i Słowenię. Jednym z ważnych tematów wówczas poruszanych była kwestia obrotu ziemią rolną. Nasze wspólne stanowisko jest jednoznaczne – każde państwo powinno mieć możliwość kształtowania zasad obrotu ziemią, tak aby ta ziemia służyła przede wszystkim narodowym interesom i nie było spekulacji.

W sposób ciągły monitorowana jest sytuacja związana z afrykańskim pomorem świń i grypką ptaków. Podejmowane są działania w zakresie likwidacji ognisk i udzielania producentom rolnym wsparcia. Nieustannie też prowadzona jest akcja informacyjna o zasadach bioasekuracji.

Trwają prace nad „Paktem dla obszarów wiejskich na lata 2017-2020”. Jest to dokument o charakterze porozumienia społecznego i politycznego. Zamierzamy zrealizować główny cel jakim jest szeroko rozumiany rozwój obszarów wiejskich. Dlatego też to porozumienie integruje działania wielu podmiotów: administracji rządowej i samorządowej, lokalnych społeczności, organizacji społecznych i zawodowych. Efektem tych działań powinno być wzmocnienie wszystkich funkcji wsi, czyli społecznych, gospodarczych i środowiskowych.

Na podkreślenie zasługuje też to, że przyjęta rok temu ustawa o wstrzymaniu sprzedaży ziemi z Zasobu Własności Skarbu Państwa zahamowała spekulacje ziemią rolną i wykup jej przez cudzoziemców. Ustawa o kształtowaniu ustroju rolnego unormowała gospodarowanie ziemią rolną.

Szczegóły dotyczące prac toczących się w resorcie rolnictwa znajdziecie Państwo na kolejnych stronach Biuletynu.

ROZWÓJ WSI I ROLNICTWA

Podsumowanie 18 miesięcy pracy MRiRW, ARiMR, ARR i ANR

PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE I PŁATNOŚCI OBSZAROWE

■ Przyspieszenie realizacji płatności bezpośrednich za 2015 r.

Dzięki natychmiastowej interwencji nowego kierownictwa MRiRW środki na wypłatę zaliczek na poczet płatności bezpośrednich za 2015 r. zostały zwiększone o 1,386 mld zł. W rezultacie zaliczki otrzymali wszyscy

Zaliczki na poczet płatności bezpośrednich za 2016 r. były realizowane w maksymalnej dopuszczalnej wysokości 70%. Otrzymało je ponad 1,33 mln rolników

uprawnieni rolnicy, tj. ok. 1,07 mln beneficjentów płatności bezpośrednich (ok. 80%). Ogółem w ramach zaliczek wypłacono 2,68 mld zł. Kwota tych zaliczek była wyższa od grudniowych wypłat realizowanych w poprzednich kilku latach.

Pomimo wielu istotnych zaniedbań i opóźnień w przygotowaniach systemu informatycznego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, służącego do obsługi wprowadzonych w 2015 r. nowych mechanizmów wsparcia bezpośredniego, podjęte działania naprawcze pozwoliły na uruchomienie wypłat pełnych płatności od 1 grudnia 2015 r. Udało się również przyspieszyć wdrażanie poszczególnych funkcjonalności systemu informatycznego.

■ Zlikwidowanie problemu pobierania płatności bezpośrednich do bezużytkowanych gruntów Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa

W 2016 r. wprowadzono wymóg posiadania tytułu prawnego do gruntów Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, do których rolnik ubiega się o płatności. Dzięki temu wyeliminowano problem nadużyć polega-

jących na bezumownym użytkowaniu gruntów Zasobu w celu otrzymania płatności.

■ Wydłużenie terminu składania wniosków o przyznanie płatności za 2016 r.

Na wniosek Polskiej Komisji Europejska wyraziła zgodę na przedłużenie o jeden miesiąc, tj. do 15 czerwca 2016 r., ostatecznego terminu składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich i płatności obszarowych PROW za 2016 r.

■ Wypłata zaliczek na poczet płatności bezpośrednich za 2016 r.

W 2016 r. Komisja Europejska wydała specjalne rozporządzenie umożliwiające zwiększenie, w odniesieniu do roku 2016, poziomu zaliczek na poczet płatności bezpośrednich z 50% do 70%.

Z inicjatywy Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zaliczki za 2016 r. były realizowane w maksymalnej dopuszczalnej wysokości, tj. na poziomie 70%. Objęto nimi wszystkie rodzaje płatności bezpośrednich.

Ogółem w ramach zaliczek wypłacono ok. 9,67 mld zł. Otrzymało je ponad 1,33 mln rolników, co stanowiło ok. 98,5% wszystkich rolników ubiegających się o płatności bezpośrednie za 2016 r.

Po raz pierwszy od przystąpienia Polski do UE, w tak krótkim czasie (półtora miesiąca) do polskich rolników trafiło tak duże wsparcie w postaci płatności bezpośrednich. Kwota wypłacona na koniec listopada 2016 r. była znacznie wyższa od wypłat dokonanych w latach 2009-2015 według stanu na koniec stycznia danego roku oraz od całkowitych kwot płatności bezpośrednich w kampaniach 2004-2008.

■ Zmiana od 2017 r. okresu przetrzymywania owiec¹ dla rolników ubiegających się o płatność związaną z produkcją

Okres przetrzymywania owiec, obejmujący wcześniej dzień złożenia wniosku oraz okres od 20 października do 20 listopada roku złożenia wniosku, został zmieniony na okres od 15 marca do 15 kwietnia roku złożenia wniosku. Zmiana ułatwia rolnikom zarządzanie stadem.

■ Wprowadzenie od 2017 r. tzw. systemu bezwnioskowego w przypadku płatności do owiec i kóz

Dzięki wprowadzeniu uproszczonego sposobu wnioskowania o płatność do owiec i płatność do kóz, rolnicy – zamiast, tak jak w poprzednich latach, wypełniać kwestionariusz oświadczenia, w którym należało wskazać numery identyfikacyjne wszystkich zwierząt zgłaszanych

W 2017 r. wprowadzony został nowy, uproszczony sposób wnioskowania o płatność do owiec oraz płatność do kóz

nych do płatności – jedynie zaznaczają odpowiednie pole wyboru (check box) we wniosku o przyznanie płatności, natomiast numery identyfikacyjne zwierząt pobiera ARiMR z systemu IRZ. Pozwala to na oszczędność czasu i eliminuje ryzyko popełnienia błędu.

Rozwiązanie to jest dużym ułatwieniem dla rolników – zwłaszcza, że w wielu gospodarstwach liczba owiec lub kóz zgłaszanych do płatności wynosi nawet kilkaset sztuk.

■ Wydłużenie terminu składania wniosków o przyznanie płatności za 2017 r.

Minister rolnictwa i rozwoju wsi Krzysztof Jurgiel podjął decyzję o przedłużeniu terminu składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich i płatności obszarowych PROW za 2017 r. do dnia 31 maja 2017 r.

Możliwość składania wniosków do dnia 31 maja br. wychodzi naprzeciw oczekiwaniom polskich rolników, a jednocześnie nie zagraża terminowemu przeprowadzeniu przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wszystkich niezbędnych kontroli, w tym administracyjnych oraz kontroli na miejscu, które poprzedzają wypłatę płatności.

■ Usprawnienia w działaniach obszarowych PROW 2014-2020

Odpowiadając na postulaty środowisk rolniczych, w ramach działań obszarowych PROW 2014-2020 (działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne, działanie Rolnictwo ekologiczne oraz działania zalesieniowe) wprowadzono szereg zmian ułatwiających ich realizację. Należą do nich m.in. od dawna oczekiwane zmiany dotyczące:

- wprowadzenia możliwości otrzymywania płatności ekologicznych, także do nowo nasadzonych plantacji sadowniczych;

¹ Okres przetrzymywania to okres, w którym zwierzęta – aby kwalifikowały się do płatności – muszą przebywać w siedzibie stada lub w miejscu, którego adres został wskazany w oświadczeniu załączonym do wniosku o przyznanie płatności.

- podwyższenia stawki płatności dla hodowców ras zachowawczych koni w ramach *Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego*;
- rozszerzenia listy roślin wspieranych w ramach działania *Rolnictwo ekologiczne* i *Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego* (Pakiet. 1 Rolnictwo zrównoważone);
- umożliwienia rolnikom podjęcia realizacji innych zobowiązań w ramach *Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego* i działania *Rolnictwo ekologiczne* w kolejnych latach realizacji tych działań;

Jedną ze zmian wprowadzonych w działaniach obszarowych PROW 2014-2020 jest zniesienie wymogu posiadania przez rolnika świadectwa pochodzenia leśnego materiału rozmnożeniowego w ramach działania zalesieniowego

- przywrócenia korzystnych przepisów dla rolników będących w trakcie realizacji pięcioletniego zobowiązania ONW w ramach PROW 2014-2020, poprzez doprecyzowanie, że otrzymują płatność na zasadach obowiązujących w momencie jego podejmowania, czyli do powierzchni wynoszącej nie więcej niż 300 ha;
- umożliwienia zalesienia na podstawie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w sytuacji, jeżeli gmina nie posiada obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego;
- zniesienia wymogu posiadania przez rolnika świadectwa pochodzenia leśnego materiału rozmnożeniowego w ramach działania zalesieniowego;
- ustanowienia dodatkowego kryterium wyboru operacji ułatwiającego dostęp do działania zalesieniowego (premiowanie zalesień na gruntach najstabszych).

WDRAŻANIE I REALIZACJA PROW 2014-2020

Wdrażanie nowego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014-2020) zostało rozpoczęte w roku 2015. Budżet programu wynosi przeszło 13,6 mld euro (8,6 mld euro z budżetu UE

i 4,9 mld euro z budżetu krajowego). Program obejmuje 15 działań i 35 poddziałań.

Mając na uwadze jak najlepsze wykorzystanie pozostałych w dyspozycji Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi funduszy, na bieżąco prowadzona jest analiza wdrażanych instrumentów pomocy. Pokazuje ona, że aby jak najefektywniej wykorzystać dostępne środki, potrzebne jest sprawne podejmowanie decyzji, w tym również, co do zmian zasad realizacji wielu z zaprogramowanych instrumentów pomocy i lepsze ich dostosowanie do potrzeb rolników i innych beneficjentów.

W związku z powyższym Kierownictwo MRiRW uznało, że dostosowanie instrumentów PROW 2014-2020 do potrzeb i oczekiwań rolników i producentów rolnych jest jednym z ważniejszych priorytetów prowadzonej polityki w tym zakresie.

Na przestrzeni lat 2016 i w 2017 zostały opracowane i przedstawione do akceptacji Komisji Europejskiej trzy pakiety zmian PROW 2014-2020, które uwzględniają przede wszystkim postulaty beneficjentów programu oraz zmiany wynikające z nowelizacji norm prawnych. Zaproponowane zmiany po uzyskaniu akceptacji Komisji Europejskiej zostały wprowadzone.

Odpowiadając na potrzeby młodych rolników wprowadzono możliwość uzyskania wsparcia przez osoby, które rozpoczęły urzędowanie gospodarstwa rolnego w okresie do 18 miesięcy przed złożeniem wniosku o przyznanie pomocy. Zmiana ta korzystnie wpływa na możliwość uzyskania pomocy przez następców rolników, a tym samym zapewnia poprawę zarządzania i wdrożenie innowacji w przejmowanych gospodarstwach.

W celu zwiększenia rozwoju produkcji roślin, umożliwiono dofinansowanie modernizacji lub budowy budynków, również w gospodarstwach o wielkości ekonomicznej od 200 tys. euro do 250 tys. euro.

Wychodząc naprzeciw postulatом przedsiębiorców zajmujących się przetwórstwem rolno-spożywczym umożliwiono budowę nowych zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego we wszystkich sektorach przetwórstwa. Ponadto zwiększono maksymalną wysokość pomocy na inwestycje w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój z 3 mln zł do 10 mln zł dla jednego beneficjenta. Taka zamiana umożliwi realizację projektów o większej skali, które będą miały wpływ na poprawę konkurencyjności polskiego przemysłu przetwórstwa rolno-spożywczego na wspólnym rynku i globalnych rynkach światowych.

Istotnym elementem zmian wprowadzonych do Programu, wynikającym z bezpośredniego zagrożenia dla rolników, w związku z wystąpieniem na terenie kraju przypadków afrykańskiego pomoru świń (ASF), było

opracowanie we współpracy z przedstawicielami rolników i wdrożenie odpowiednich rozwiązań na rzecz gospodarstw, które mogą być narażone w największym stopniu na ryzyko. W ramach instrumentów PROW 2014-2020 *Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej* i *Restrukturyzacja małych gospodarstw* wprowadzono możliwość przeprowadzania oddzielnych naborów wniosków na obszarach zagrożonych ASF, w ramach wydzielonej puli środków, w celu zmiany profilu produkcji, różnicowania działalności oraz zaprzestania chowu trzody chlewnej. Natomiast w poddziałaniu „Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczenie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof” wprowadzono możliwość uzyskania wsparcia na realizację operacji inwestycyjnych polegających na budowie infrastruktury potrzebnej do stworzenia odpowiednich warunków bioasekuracji na terenach objętych ASF.

Budżet PROW 2014-2020 wynosi przeszło 13,6 mld euro – 8,6 mld euro pochodzi z budżetu UE, reszta z budżetu krajowego

Ponadto wydłużono okres pomocy z trzech do pięciu lat, w trakcie którego uczestnicy poszczególnych systemów jakości, będą mogli ubiegać się o refundację kosztów ponoszonych z tytułu uczestnictwa w wybranym systemie jakości.

W celu ułatwienia realizacji PROW 2014-2020 Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi prowadzi ponadto działania zmierzające do uproszczenia procedur i zmniejszenia obciążeń administracyjnych dla beneficjentów. Działania w tym zakresie prowadzone są w taki sposób, aby nie naruszały obowiązujących przepisów, czy też jakości i skuteczności realizowanej pomocy. Działania związane z uproszczeniem procedur administracyjnych prowadzone są na bieżąco poprzez nowelizację przepisów krajowych oraz systemu wdrażania poszczególnych instrumentów pomocy.

Najistotniejsze uproszczenia z punktu widzenia beneficjentów Programu dotyczyły między innymi, zasad

udzielania pomocy, poszerzenia obszaru wsparcia, kryteriów wyboru operacji, umożliwienia dwukrotnego uzupełniania wniosku o przyznanie pomocy w instrumentach wsparcia, w ramach których pomoc przyznawana jest na podstawie umowy o przyznaniu pomocy, umożliwienia aplikowania o wsparcie w biurach powiatowych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa i modyfikacji kryteriów wyboru operacji.

Należy podkreślić, że stan wdrażania PROW 2014-2020 monitorowany oraz analizowany jest na bieżąco, a wyniki analiz stanowią podstawę do podejmowania decyzji, co do ewentualnych dalszych jego modyfikacji, zarówno na poziomie programowym, jak również legislacyjnym.

Odpowiadając na potrzeby młodych rolników wprowadzono możliwość uzyskania wsparcia przez osoby, które rozpoczęły urządzenie gospodarstwa rolnego w okresie 18 miesięcy przed złożeniem wniosku o przyznanie pomocy

Nabory wniosków o przyznanie pomocy są przeprowadzane zgodnie z Harmonogramem planowanych naborów wniosków w ramach PROW 2014-2020, który dla potencjalnych beneficjentów jest publikowany z rocznym wyprzedzeniem. Na bieżąco są prowadzone prace w celu realizacji planowanych terminów. Do chwili obecnej przeprowadzono nabory wniosków w ramach 11 działań i 26 typów operacji. Zakłada się, że do końca 2017 r. zostaną przeprowadzone nabory dla wszystkich działań, poddziałań i typów operacji, przy czym w odniesieniu do niektórych z nich, nabory prowadzone będą już po raz kolejny.

Skuteczne wdrożenie PROW 2014-2020 wymagało także szeregu działań o charakterze legislacyjnym. Dotychczas ogłoszono 39 rozporządzeń wykonawczych do ustawy PROW 2014-2020, dodatkowo dokonano 30 nowelizacji rozporządzeń w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej. Nowelizacja objęła także ustawę o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz

Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

W pierwszej kolejności w niniejszym okresie wdrożone zostały instrumenty związane z ochroną ekosystemów i efektywnym gospodarowaniem zasobami naturalnymi. Następnie uruchomiono instrumenty dedykowane rozwojowi gospodarstw i wzmocnienia przedsiębiorczości oraz z zakresu wsparcia dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy Leader. Do wdrożenia pozostały instrumenty dotyczące transferu wiedzy, usług doradczych oraz dotyczące wspierania innowacji. Ponadto wdrożenia wymaga instrument związany z rozwojem terytorialnym, dotyczący budowy obiektów pełniących funkcje kulturalne i kształtowania przestrzeni publicznej. Zgodnie z harmonogramem instrumenty te zostaną wdrożone w III i IV kwartale br.

Do chwili obecnej przeprowadzono nabory wniosków w ramach 11 działań i 26 typów operacji PROW 2014-2020

W celu zapewnienia stałego monitorowania jakości i prawidłowości realizowanego Programu powołano Komitet Monitorujący PROW 2014-2020. Skład komitetu został dobrany w ten sposób, aby zapewnić udział wszystkich podmiotów zainteresowanych realizacją Programu. Komitet składa się między innymi z przedstawicieli rolników, samorządów wszystkich szczebli, organizacji pozarządowych, społecznych i gospodarczych, nauki i doradztwa rolniczego oraz strony rządowej. Do jego zadań należy w szczególności: dokonywanie przeglądu wdrażania Programu i postępów w realizacji założonych celów, konsultowanie wszelkich zmian Programu zaproponowanych przez instytucję zarządzającą, zgłaszanie uwag i postulatów odnośnie realizacji poszczególnych instrumentów wsparcia PROW 2014-2020. Jednocześnie Komitet zobowiązany jest do stałego monitorowania procesu ewaluacji Programu. Warto wskazać, że przegląd Programu dokonywany jest w szczególności, poprzez konsultowanie kryteriów wyboru operacji oraz zatwierdzanie rocznych sprawozdań

przed ich wystąpieniem do Komisji Europejskiej. O odbyto się dotychczas 6 posiedzeń Komitetu Monitorującego PROW 2014-2020.

W ramach PROW 2014-2020 (zgodnie ze stanem na 21 maja 2017 r.) złożono ponad 2 520 tys. wniosków na kwotę ogółem ponad 23,8 mld zł w tym wkładu EFRROW na kwotę prawie 15,1 mld zł. Zawartych jest już ponad 1 647 tys. umów/wydaných decyzji o wartości ogółem prawie 14,8 mld zł w tym ponad 9,4 mld zł wkładu UE. Stanowi to prawie 25,7% ogółu środków przeznaczonych na realizację programu. Zrealizowano płatności na rzecz prawie 867 tys. beneficjentów o wartości ogółem ponad 6,4 mld zł, co stanowi prawie 11% limitu środków ogółem.

Nadmienić należy także, że Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi z sukcesem zakończyło realizację Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Ogółem w ramach Programu złożono ponad 7 330 tys. wniosków o przyznanie pomocy, a do realizacji przyjęto ponad 7 009 tys. wniosków. Łącznie do beneficjentów Programu trafiło 74,3 mld zł, w tym blisko 55,7 mld zł ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, co stanowi ok. 99,82% alokacji środków EFRROW przeznaczonych na realizację PROW 2007-2013.

RYNKI ROLNE

■ Rynek mleka i wieprzowiny

W ramach działań stabilizujących na rynku mleka i wieprzowiny skierowano wnioski Ministra do Komisji Europejskiej:

- Wniosek o omówienie pogarszającej się sytuacji na rynku wieprzowiny na posiedzeniu Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dniach 14-15 grudnia 2015 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wskazał na konieczność jak najszybszego rozpoczęcia przyjmowania wniosków w ramach dopłat do prywatnego przechowywania wieprzowiny oraz o uruchomienie refundacji wywozowych do mięsa wieprzowego.
- Ponadto Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w grudniu 2015 r. skierował wniosek o podjęcie niezbędnych działań legislacyjnych umożliwiających zwolnienie producentów mleka z obowiązku wpłacenia opłaty z tytułu przekroczenia kwot mlecznych w roku kwotowym 2014/2015, należącej do uregulowania w ramach rat do dnia 30 września 2016 r. i do dnia 30 września 2017 r.

■ Krytyczna sytuacja na rynkach wieprzowiny i mleka

- Wniosek Polski na posiedzenie Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dniu 15 lutego 2016 r.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wyraził poważne zaniepokojenie rozwojem sytuacji na rynku wieprzowiny oraz na rynku mleka i jego przetworów, skutkującym pogarszaniem warunków funkcjonowania rynku (utrzymujące się embargo na polskie produkty żywnościowe na rynku rosyjskim). Minister wnioskował o podjęcie szeregu działań mających na celu poprawę sytuacji

Minister Rolnictwa wnioskował na forum UE o podjęcie szeregu działań mających na celu m.in. poprawę sytuacji producentów mleka

w sektorach mleka i wieprzowiny, w tym w szczególności sytuacji producentów.

W efekcie KE przygotowała propozycje działań na rynkach rolnych, które zostały przedstawione państwu członkowskiemu 14 marca 2016 r. podczas posiedzenia Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa, w tym m.in. dobrowolne zarządzanie podażą przez organizacje producentów, ich zrzeszenia oraz organizacje międzybranżowe i spółdzielnie, podwojenie limitów ilościowych dla masła i OMP w ramach interwencji publicznej, powołanie Obserwatorium Rynku Mięsa (wołowina i wieprzowina) oraz ewentualne wprowadzenie nowego mechanizmu dopłat do prywatnego przechowywania wieprzowiny.

Pomimo pakietu pomocowego z marca 2016 r. sytuacja na rynkach rolnych w UE nie uległa znaczącej poprawie. Dlatego na wnioski Polski dyskusja o sytuacji rynkowej i konieczności uruchomienia dalszych działań interwencyjnych była kontynuowana na kolejnych posiedzeniach Rady UE oraz innych forach UE (SCA, komitety rynkowe) doprowadzając do ogłoszenia w lipcu 2016 r. przez Komisarza Phila Hogana pakietu wsparcia.

Działania i wnioski składane przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi na posiedzeniach Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa wraz ze zdecydowaną, popierającą postawą części państw członkowskich, doprowadziło do uruchomienia przez Komisję Europej-

ską tzw. lipcowego pakietu pomocowego, zawierającego siedem mechanizmów mających za zadanie ułatwić doprowadzenie do ustabilizowania sytuacji na unijnych rynkach produktów zwierzęcych, przede wszystkim na rynku mleka. Stosowne regulacje zostały opublikowane w Dzienniku Urzędowym UE w dniu 9 września 2016 r. Oprócz przedłużenia możliwości prowadzenia interwencyjnego skupu oraz dopłat do prywatnego przechowywania odtłuszczonego mleka w proszku do 2017 r., przewidziano podwyższenie poziomu zaliczek do 70% w przypadku płatności bezpośrednich i do 85% w przypadku płatności obszarowych (rozporządzenie wykonawcze Komisji 2016/1617), a także wprowadzono pomoc dla producentów w łącznej wysokości 150 mln euro za czasowe ograniczenie podaży mleka (rozporządzenie delegowane Komisji 2016/1612) oraz nadzwyczajną pomoc dostosowawczą w łącznej wysokości 350 mln euro (rozporządzenie delegowane Komisji 2016/1613).

Wdrożono rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2016/1613 z dnia 8 września 2016 r. przewidujące nadzwyczajną pomoc dostosowawczą dla producentów mleka i rolników w innych sektorach hodowlanych (Dz. Urz. UE L 242 z 09.09.2016 r., str. 10), stanowiącego element tzw. pakietu Hogana.

Na mocy ww. rozporządzenia delegowanego państwu członkowskiemu udostępniona została pomoc finansowa w łącznej kwocie 350 mln euro, z których 22 670 129 euro (98 689 872,6 zł) przeznaczono dla Polski.

■ Rynek cukru

Wraz z zakończeniem bieżącego roku gospodarczego przestaną obowiązywać dotychczasowe przepisy regulujące rynek cukru w UE. Zniesienie kwotowania produkcji od 1.10.2017 r. spowoduje likwidację m.in. ta-

1 października br. zniesione zostanie we wszystkich krajach unijnych kwotowanie produkcji cukru

kich instrumentów jak: rozdysponowanie cukru przemysłowego, cena minimalna buraków cukrowych, zatwierdzenie producentów cukru, opłata produkcyjna.

W systemie bezkwotowym utrzymanie konkurencyjności krajowego sektora będzie zależało głównie od właściwej współpracy między plantatorami buraków cukrowych a producentami cukru. Dlatego też 19 kwietnia 2017 r. w obecności ministra Krzysztofa Jurgieła zostało podpisane Ogólnopolskie Porozumienie Branżowe w sektorze cukru, określające zasady współpracy producentów cukru z plantatorami buraków cukrowych.

Produkcja cukru w Polsce jest strategicznym działem sektora żywnościowego, o dużym znaczeniu nie tylko gospodarczym, ale także środowiskowym i społecznym. Dlatego też ważne jest wykorzystywanie potencjału produkcyjnego tej branży. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi zabiegał na forum unijnym o niezwiększanie podaży cukru na rynek unijny poprzez umożliwienie dodatkowego importu cukru na preferencyjnych zasadach. M.in. w wyniku tych działań, 27 kwietnia br. Komisja Europejska wycofała się z planowanego zwiększenia podaży cukru poprzez dodatkowy, preferencyjny import w roku gospodarczym 2016/2017. Zablockowanie dodatkowego importu cukru ma szczególne znaczenie w obliczu zniesienia kwot produkcyjnych i zwiększenia kontrakcji buraków pod produkcję w kolejnej kampanii cukrowniczej.

■ Rynek zbóż

Mając na uwadze znaczenie eksportu dla kształtowania się sytuacji na krajowym rynku zbóż Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi prowadzi intensywną politykę zdobywania w coraz większym zakresie rynków naszych

MRiRW zabiega na forach UE o podniesienie ceny interwencyjnej zbóż w celu poprawy warunków gospodarowania producentów ziarna w Polsce

najbliższych unijnych sąsiadów, ale i wchodzenia na coraz to bardziej egzotyczne rynki jak m.in. Islandia,

Senegal, Mozambik, RPA, Gambia oraz Haiti.

Ponadto, MRiRW zabiega na forach UE oraz Grupy Wyszehradzkiej o zwiększenie ochrony celnej unijnego rynku zbóż oraz o podniesienie ceny interwencyjnej zbóż w celu poprawy warunków gospodarowania producentów ziarna w Polsce.

Między innymi w wyniku działań MRiRW na forum Unii Europejskiej oraz w wyniku współpracy z europarlamentarzystami, Komisja Rolnictwa Parlamentu Europejskiego 13 marca br. negatywnie zaopiniowała propozycję KE dotyczącą uruchomienia dodatkowego bezcłowego kontyngentu na import z Ukrainy towarów wrażliwych jakimi są zboża. Również Komisja Handlu Międzynarodowego (INTA), w drodze kompromisu przyjęła dokument o wyłączeniu z dodatkowych preferencji kontyngentu bezcłowego na import pszenicy z Ukrainy.

■ Rynek owoców i warzyw

W związku z wprowadzeniem przez Federację Rosyjską embarga m.in. na owoce i warzywa produkowane w Polsce, MRiRW wystąpiło do Komisji Europejskiej o uruchomienie tymczasowych nadzwyczajnych środków wsparcia dla producentów niektórych owoców i warzyw. Od początku uruchomienia tymczasowych nadzwyczajnych środków wsparcia do końca 2016 r. kwalifikowalnymi działaniami w Polsce objęte zostało

W związku z wprowadzeniem przez Federację Rosyjską embarga m.in. na polskie owoce i warzywa, uruchomiono nadzwyczajne środki pomocy dla producentów niektórych owoców i warzyw. Wypłacone wsparcie osiągnęło do końca 2016 r. ponad 311 mln zł

ok. 300 tys. ton owoców i warzyw, głównie jabłek i gruszek, zaś wypłacone wsparcie osiągnęło ponad 311 mln zł (74,2 mln euro).

Aktualnie realizowany jest piąty mechanizm wsparcia, uruchomiony na podstawie rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2016/921 z dnia 10 czerwca 2016 r. ustanawiającego dalsze tymczasowe nadzwyczajne środki wsparcia producentów niektórych

owoców i warzyw. Przepisy te umożliwiają przeprowadzenie operacji wycofania z rynku w terminie do 30 czerwca 2017 r. Celem jest ograniczenie podaży owoców i warzyw tradycyjnie eksportowanych z państw UE na rynek Federacji Rosyjskiej przed wprowadzeniem embarga, a w rezultacie ustabilizowanie sytuacji na unijnym rynku tych produktów.

W ramach tego mechanizmu w całej UE przewidziano objęcie działaniami blisko 190 tys. ton owoców i warzyw, z czego w Polsce możliwe było objęcie kwalifikowalnymi działaniami w sumie ponad 100 tys. ton owoców i warzyw, w tym 90,4 tys. ton jabłek i gruszek, 10,9 tys. ton pomidorów, marchwi, słodkiej papryki i ogórków oraz 0,5 tys. ton śliwek.

W lutym br. pojawiła się dodatkowa kwota 7,7 tys. ton jabłek, które będą mogły być dodatkowo przedmiotem operacji wycofania w Polsce.

Począwszy od lipca 2017 r. do końca czerwca 2018 r. planuje się realizację kolejnej (szóstej) transzy nadzwyczajnych środków wsparcia, w ramach której w całej UE przewiduje się objęcie działaniami kwalifikowalnymi ponad 165 tys. ton owoców, z czego nieco ponad 117 tys. ton jabłek i gruszek, ok. 10 tys. ton śliwek, blisko 21 tys. ton owoców cytrusowych i ok. 18 tys. ton brzoskwiń i nektarynek.

W przypadku Polski objęte nim będzie mogło zostać 75,5 tys. ton jabłek i gruszek, 0,5 tys. ton brzoskwiń i nektarynek oraz 0,4 tys. ton śliwek.

■ Działania promocyjne

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zrealizowało działania mające na celu pozyskanie nowych rynków zbytu dla polskich produktów rolno-spożywczych na branżowych targach zagranicznych, poprzez organizację stoisk informacyjno-promocyjnych.

Ponadto, w dniach 25-31 lipca 2016 r. pielgrzymi odwiedzający Polskę z okazji Światowych Dni Młodzieży mieli doskonałą okazję do spróbowania polskich hitów eksportowych: jabłek, marchewek, jogurtów truskawkowych, ekologicznych soków jabłkowych oraz kabanosów drobiowych. Kampania promocyjna dotycząca rolnictwa prowadzona była pod hasłem *Poland tastes good*. Celem kampanii było przedstawienie uczestnikom Światowych Dni Młodzieży najlepszych polskich produktów oraz promocja Polski na arenie międzynarodowej. To jedno z działań mających na celu stworzenie silnej marki polskiego rolnictwa.

Jednym z działań promujących jakość żywności jest Program Poznaj Dobrą Żywność prowadzony przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W okresie listopad 2015 r. – maj 2017 r. decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi przyznano znak Poznaj

Dobłą Żywność 236 artykułom rolno-spożywczym, a 89 wniosków producentów o nadanie znaku jest w toku procedury administracyjnej.

Obecnie znakiem Poznaj Dobrą Żywność oznaczone są 593 artykuły rolno-spożywcze pochodzące z 105 firm.

Promocja krajowych produktów wysokiej jakości w tym regionalnych, tradycyjnych i ekologicznych oraz wyróżnionych znakiem Poznaj Dobrą Żywność odbywała się podczas 28 krajowych i zagranicznych targów i wystaw.

■ Programy strategiczne

- W listopadzie 2016 r. przyjęto „Program rozwoju głównych rynków rolnych w Polsce na lata 2016-2020”, którego celem jest wypracowanie, klarownej dla uczestników rynku, koncepcji długofalowego działania mającej zapewnić realizację zidentyfikowanych celów umożliwiających rozwój krajowego sektora rolno-żywnościowego. Program koncentruje się na dziewięciu rynkach rolnych, tj. rynkach: zbóż, rzepaku, wieprzowiny, wołowiny, drobiu, mleka i przetworów mlecznych, cukru, owoców i warzyw oraz tytoniu.

- Przygotowano i przekazano Komisji Europejskiej kompleksowy program wsparcia uczestników rynku w sektorze wieprzowiny z terenu objętego restrykcjami z uwagi na ASF (3 listopada 2016 r.). Polska zawnioskowała o uruchomienie środków z budżetu UE celem m.in. sfinansowania rekompensat:

- ✓ dla producentów świń z tytułu niższych cen skupu żywca wieprzowego i prosiąt, utrzymujących produkcję w strefie objętej restrykcjami weterynaryjnymi oraz ze zwiększonymi kosztami z tytułu przetrzymywania świń;
- ✓ z tytułu obniżenia wartości mięsa pochodzącego ze świń utrzymywanych w strefie objętej restrykcjami weterynaryjnymi oraz dodatkowych kosztów przetwarzania;
- ✓ z tytułu sanitarnego zakazu utrzymywania świń w gospodarstwach w strefach objętych restrykcjami weterynaryjnymi.

W wyniku złożonego wniosku, Komisja Europejska przyjęła rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2017/647 z dnia 5 kwietnia 2017 r. przyjmujące nadzwyczajne środki wspierania rynku wieprzowiny w Polsce w odniesieniu do niektórych loch i innych świń poddanych ubojowi w okresie od 1 sierpnia do 30 listopada 2016 r. (Dz. Urz. UE L 92 z 06.04.2017 r., str. 41).

Trwają negocjacje dotyczące ewentualnego uruchomienia pomocy z tytułu zakazu utrzymywania świń w gospodarstwach niedostosowanych do podwyższonych wymagań bioasekuracji w strefach objętych restrykcjami weterynaryjnymi.

- Przygotowano i przekazano do Komisji Europejskiej

do zatwierdzenia „Krajowy Programu Wsparcia Pszczelarstwa w Polsce na lata 2016/2017; 2017/2018; 2018/19”.

Głównym celem Programu jest poprawa ogólnych warunków produkcji i wprowadzania do obrotu produktów pszczelich.

■ Wdrożenie nowego Programu dla szkół

Od września 2016 r. Departament Rynków Rolnych MRiRW prowadzi oraz nadzoruje prace związane z przygotowaniem do wdrożenia w Polsce od roku szkolnego 2017/2018 nowego Programu dla szkół,

1 sierpnia 2017 r. zostanie wdrożony nowy zunifikowany program dla szkół

łączącego dwa dotychczasowe i niezależne od siebie mechanizmy Wspólnej Polityki Rolnej, tj.: „Owoce i warzywa w szkole” oraz „Mleko w szkole”.

Opracowano dokument pt. „Strategia promocji żywności Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi”. Strategia promocji żywności opiera się na idei spójnej, dynamicznej i ukierunkowanej polityki promocji produktów żywnościowych, dostosowanej do potrzeb sektora rolno-spożywczego i jest jednym z kluczowych działań w obszarze Ekspansja zagraniczna „Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju”.

■ Wymagania w zakresie oznakowania żywności sprzedawanej w ramach rolniczego handlu detalicznego

W zakresie oznakowania żywności szczegółowe wymagania określono w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (...) (Dz. U. L 304, 22.11.2011 str. 18-63) oraz rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych (Dz. U. z 2015r. poz. 29, z późn. zm.).

Producent przed przystąpieniem do opracowywania informacji, które musi podać na opakowaniu powinien pamiętać, że:

- nieczytelne informacje o produkcie stanowią jedną z głównych przyczyn niezadowolenia konsumentów z etykietowania żywności zatem:
 - ✓ etykiety żywności powinny być rzetelne, jasne i łatwe do zrozumienia, a przez to pomocne dla konsumentów,
 - ✓ informacje na opakowaniu muszą być umieszczone w widocznym miejscu w taki sposób, aby były wyraźnie czytelne oraz nieusuwalne (w normalnych warunkach użytkowania). Nie mogą być w żaden sposób ukryte, zasłonięte, pomniejszone ani przerwane jakimkolwiek innymi nadrukami, ilustracjami czy innym materiałem;
- podane informacje nie mogą wprowadzać w błąd co do właściwości i charakteru produktu, użytych składników, jego ilości w opakowaniu, trwałości, kraju lub miejsca pochodzenia, metod wytwarzania itp;
- nie można w oznakowaniu informować o właściwościach produktu, których on nie posiada, albo gdy wszystkie podobne produkty mają takie właściwości; szczególnie nie można podawać informacji przypisujących produktowi właściwości zapobiegania chorobom lub leczenia chorób bądź też odwoływać się do takich właściwości;

- wysokość czcionki użyta w napisach na opakowaniach nie może być mniejsza niż 1,2 mm. Tylko na bardzo małych opakowaniach, gdzie największa powierzchnia do umieszczenia informacji jest mniejsza niż 80 cm² wysokość czcionki może wynosić 0,9 mm.

W oznakowaniu opakowanych produktów, należy podać m.in. nazwę żywności, wykaz składników ze szczególnym wyróżnieniem składników powodujących alergie lub nietolerancję oraz wskazaniem procentowej zawartości najważniejszych składników, ilość netto żywności, datę trwałości, wszelkie specjalne warunki przechowywania lub warunki użycia, imię i nazwisko oraz adres producenta, itd.

W celu ułatwienia rolnikom zastosowania przepisów dotyczących znakowania w odniesieniu do środków spożywczych zbywanych w ramach rolniczego handlu detalicznego Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi opracowało przewodnik pt. „Rolniczy handel detaliczny – informacje dotyczące oznakowania”, który został zamieszczony na stronie internetowej ministerstwa (<http://www.minrol.gov.pl>) w zakładce: informacje branżowe – aktualności.

W przygotowanym opracowaniu zaprezentowano m.in. ogólne zasady oznakowania, którymi należy się kierować przy prezentacji informacji o produkcie, szczegółowe zasady oznakowania produktów sprzedawanych w opakowaniach, bez opakowań i pakowa-

nych na życzenie konsumenta, informację dotyczącą znakowania wartością odżywczą oraz szczególne znakowanie wybranych grup produktów na przykładzie jaj.

Przewodniki, wytyczne, porady praktyczne dotyczące rolniczego handlu detalicznego dostępne są również na stronach internetowych Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (<http://www.ijhar-s.gov.pl/index.php/rolniczy-handel-detaliczny.html>), Głównego Inspektoratu Sanitarnego (<http://gis.gov.pl/zywnosc/informacje-dla-przedsiębiorcy/poradniki-wytyczne-ulotki>) oraz Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie (<http://cpsz.cdr.gov.pl/aktualnosci>).

GOSPODARKA ZIEMIĄ

■ Obrót gruntami rolnymi uporządkowany

30 kwietnia 2016 r. weszła w życie ustawa z 14 kwietnia 2016 r. o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2016 r., poz. 585). Uchwalenie tej ustawy było niezbędne, gdyż zarówno obowiązująca ustawa z 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego w brzmieniu sprzed nowelizacji, jak i uchwalona w poprzedniej kadencji Sejmu ustawa z 5 sierpnia 2015 r. o kształtowaniu ustroju rolnego nie realizowały w pełni wyrażonej w art. 23 Konstytucji RP

Wprowadzenie obostrzeń w obrocie nieruchomościami rolnymi uniemożliwiło nabywanie gruntów rolnych w celach spekulacyjnych, co przełożyło się na zahamowanie wzrostu cen tych nieruchomości

zasady, że podstawą ustroju rolnego jest gospodarstwo rodzinne, prowadzone przez rolnika indywidualnego. Dodatkowo, ziemia w Polsce nabywana była bardzo często w celach spekulacyjnych przez osoby nie zainteresowane jej uprawą, a jedynie w celu osiągnięcia zysku z jej sprzedaży. Powodowało to stały wzrost cen nieruchomości rolnych (na przestrzeni ponad 20 lat ceny gruntów rolnych wzrosły kilkudziesięciokrotnie, do oko-

ło 40 tys. zł/ha na rynku prywatnym), przez co nieruchomości te, były niedostępne dla rolników. Należy również wskazać, że ziemia rolna powinna służyć produkcji rolnej prowadzonej przez osoby o odpowiednich kwalifikacjach. Nową ustawą wprowadzone więc zostały regulacje mające na celu:

- realizację konstytucyjnej zasady, że podstawą ustroju rolnego jest gospodarstwo rodzinne;
- realną ochronę gruntów rolnych przed niekontrolowanym, spekulacyjnym obrotem, powodującym stały wzrost cen nieruchomości rolnych;
- przeciwdziałanie nadmiernej koncentracji gruntów rolnych;
- zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego kraju.

Po roku od wejścia w życie wspomnianej ustawy, można śmiało stwierdzić, że zakładane przy wprowadzaniu w życie nowych regulacji cele są realizowane zgodnie z założeniami. Zmiany przepisów wprowadzone ustawą z 14 kwietnia 2016 r. spowodowały zmianę priorytetów polityki państwa w zakresie gospodarowania Zasobem Własności Rolnej Skarbu Państwa poprzez przesunięcie punktu ciężkości ze sprzedaży gruntów na ich wydzierżawienie, służące powiększeniu lub tworzeniu gospodarstw rolnych przez rolników indywidualnych. Grunty rolne nabywane są obecnie przede wszystkim przez rolników indywidualnych. Wprowadzenie obostrzeń w obrocie nieruchomościami rolnymi uniemożliwiło nabywanie gruntów rolnych w celach spekulacyjnych, co też przełożyło się na zahamowanie wzrostu cen tych nieruchomości. Ceny te ustabilizowały się na poziomie podobnym do zeszłorocznych (dane wg GUS: IV kwartał 2015 r. – 39 965 zł/ha, IV kwartał 2016 r. – 40 236 zł/ha).

Należy jednocześnie podkreślić, że w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi prowadzony jest stały monitoring regulacji wprowadzonych ww ustawę. Obecnie analizowane są postulaty, wnioski i skargi wpływające od związków i organizacji rolniczych, osób prywatnych oraz innych podmiotów, w zakresie zmian przepisów dotyczących obrotu oraz gospodarowania nieruchomościami rolnymi.

■ Usprawnienie instytucji działających na rzecz polskiego rolnictwa – utworzenie KOWR w miejsce znoszonych ANR i ARR

10 lutego 2017 r. zostały uchwalone ustawy o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa (Dz. U. z 2017 r., poz. 623) oraz Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. z 2017 r., poz. 624). Oba akty prawne mają na celu optymalizację działań funkcjonujących agencji rolnych. W istniejącym obecnie stanie prawnym w obszarze rolnictwa funkcjonują trzy agencje rolne, tj. Agen-

cja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Agencja Rynku Rolnego oraz Agencja Nieruchomości Rolnych. Dwie pierwsze instytucje pełnią przy tym funkcję akredytowanych agencji płatniczych Unii Europejskiej. W odbiorze społecznym prowadzi to do nieprzejrzystości, zdublowania oraz rozproszenia kompetencji i odpowiedzialności w dziedzinie wsparcia rolnictwa. Konieczne jest zatem ograniczenie liczby funkcjonujących w Polsce agencji rolnych, tj. ARiMR, ARR i ANR do jednej agencji płatniczej tj. ARiMR oraz utworzenie jednostki odpowiedzialnej za zadania w zakresie programowania rozwoju polskiej wsi i gospodarowania nieruchomościami rolnymi, pozostającymi w zasobie Skarbu Państwa – Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa. Podstawową korzyścią dla rolników będzie to, że sprawy związane z płatnościami będą załatwiać jedynie w ARiMR, która ma bardziej rozbudowane struktury niż ARR. Natomiast Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, w przeciwieństwie do Agencji Nieruchomości Rolnych, wyposażony zostanie w struktury terenowe, odpowiadające administracyjnemu podziałowi kraju i działające na szczeblu województw. Dzięki tym zmianom rolnicy będą mieli ułatwiony dostęp do instytucji działających na rzecz rolnictwa. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa rozpocznie działalność 1 września 2017 r.

■ Działania na rzecz poprawy infrastruktury na obszarach wiejskich

W trakcie prac nad *Strategią na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020*, resort rolnictwa zgłaszał potrzebę ujęcia w niej projektów dotyczących tworzenia

Budowa gminnej i powiatowej sieci drogowej w powiązaniu z rozwojem transportu publicznego obsługującego tereny wiejskie jest niezbędna do zapewnienia mieszkańcom wsi wysokiej jakości życia

i ulepszania infrastruktury na obszarach wiejskich. Odpowiedni stan infrastruktury technicznej i społecznej jest niezbędny do zapewnienia mieszkańcom obszarów wiejskich wysokiej jakości życia.

Odzwierciedleniem prac jest ujęcie w SOR projektu strategicznego „Infrastruktura dla rozwoju obszarów

wiejskich” jako kompleksowego i zintegrowanego pakietu działań określających interwencje z różnych źródeł krajowych i UE, niezbędne dla zwiększenia dostępności dla mieszkańców obszarów wiejskich podstawowych usług publicznych i poprawy ich jakości, obejmujący m.in.:

- poprawę dostępności komunikacyjnej obszarów wiejskich poprzez budowę gminnej i powiatowej sieci drogowej w powiązaniu z rozwojem transportu publicznego obsługującego tereny wiejskie;
- wsparcie inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej na obszarach wiejskich, w celu podniesienia jakości życia mieszkańców obszarów wiejskich;
- wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego internetu o wysokich przepustowościach; budowa sieci zapewniających gwarantowaną przepustowość co najmniej 30 MB/s do użytkownika końcowego; rozwój kapitału ludzkiego obszarów wiejskich przy wykorzystaniu sieci szerokopasmowych;
- budowę i modernizację na obszarach wiejskich bazy usług społecznych i kulturalnych, w tym szkół i przedszkoli, obiektów zdrowia oraz wsparcie tworzenia centrów aktywności mieszkańców wsi, w tym na bazie infrastruktury szkolnej.

■ Większe wsparcie na utrzymaniu melioracji na użytkach rolnych

Bardzo ważnym obszarem prac prowadzonych w resorcie rolnictwa jest poprawa gospodarki wodnej. Jest to obszar, który oprócz spraw związanych z rolnictwem, obejmuje zagadnienia należące do różnych Ministrów, w szczególności Ministra Środowiska i Ministra Rozwoju i Finansów. Z tego względu w *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020* na liście projektów strategicznych został umieszczony projekt pn. *Woda dla rolnictwa*, którego celem jest skoncentrowanie działań wszystkich resortów na sprawach związanych z poprawą gospodarki wodnej na obszarach wiejskich. Jednym z celów tego projektu jest poprawa stanu utrzymania urządzeń melioracji wodnych szczegółowych poprzez zwiększenie pomocy dla spółek wodnych. Z inicjatywy Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w ustawie budżetowej na 2017 r., w ramach rezerwy celowej na utrzymanie urządzeń melioracji wodnych podstawowych i wód istotnych dla rolnictwa dokonano zwiększenia z 16 mln zł do 40 mln zł środków na pomoc państwa dla spółek wodnych. Wraz ze środkami planowanymi w budżetach wojewodów pomoc ta wzrosnie do blisko 44 mln zł. Oznacza to, że pomoc ta w roku bieżącym wyniesie prawie 11 zł w przeliczeniu na 1 ha zmeliorowanych gruntów objętych działalnością spółek wodnych i będzie stanowić ok. 60% w stosunku

do wartości robót finansowanych ze składek członków spółek. Należy oczekiwać, że w najbliższych latach pomoc budżetu państwa pozostanie co najmniej na poziomie przewidzianym na rok 2017.

■ Ułatwienia dla rozwoju energetyki prosumenckiej i biogazowni rolniczych

Ostatnie lata były okresem kolejnych zmian przepisów dotyczących energetyki odnawialnej. Ustawą z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źró-

Z punktu widzenia rolników i mieszkańców wsi biogazownie rolnicze zasługują na szczególną uwagę

łach energii oraz niektórych innych ustaw wprowadzono szereg zmian ułatwiających rozwój energetyki prosumenckiej oraz poprawę warunków funkcjonowania biogazowni rolniczych.

Rozwiązania dedykowane prosumentom pozwalają obecnie nie tylko zaoszczędzić na kosztach zakupu energii elektrycznej, ale – co równie ważne – na kosztach jej dystrybucji. Szczególnie istotnym jest zwolnienie prosumentów od ponoszenia wszystkich kosztów zmiennych, których wysokość zależy od ilości pobieranej energii elektrycznej. Przykłady zastosowania tego rozwiązania w praktyce pokazują, że prosumenci korzystający z taryfy w grupie G11, w przypadku zainstalowania mikroinstalacji, mogą obniżyć dotychczasowe koszty pozyskania energii z sieci nawet o około 80%. Należy pamiętać, że całkowite korzyści z tytułu wykorzystania energetyki prosumenckiej uzależnione są w dużej mierze od indywidualnych preferencji oraz kosztów zakupu i okresu eksploatacji danej instalacji.

W odniesieniu do biogazowni rolniczych, które pośrednio wspierają również sektor rolno-spożywczy, wprowadzono rozwiązanie, polegające na oddzielnym obowiązkum umarzania świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej z biogazu rolniczego oraz świadectw pochodzenia biogazu rolniczego. W efekcie od września 2016 r., poziom wsparcia dla biogazowni rolniczych wzrósł do poziomu notowanego na koniec czerwca 2017 r. 390-400 zł/MWh, podczas gdy

w przypadku pozostałych instalacji wynosił około 20-40 zł/MWh.

Ponadto w ustawie o odnawialnych źródłach energii, w ramach aukcyjnego systemu wsparcia na lata 2016-2018, określona została minimalna cena referencyjna dla energii elektrycznej wytwarzanej z biogazu rolniczego na poziomie nie mniejszym niż 550 zł/MWh.

Należy podkreślić, że przyjęte zmiany ustawy o odnawialnych źródłach energii wpisują się także w program Komisji Europejskiej dotyczący gospodarki w obiegu zamkniętym, który ma na celu działania wspomagające „zamknięcie obiegu” produktów. Działania te pozwalają uzyskać maksymalne wykorzystanie surowców, produktów i odpadów, w tym pochodzących z biogazowni, przyczyniając się do oszczędności energii i zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych.

■ Gospodarka wodna na obszarach wiejskich

Rolnictwo w coraz większym stopniu doświadcza skutków występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych w postaci powodzi i podtopień oraz susz. Są to zjawiska, których częstość będzie narastać w miarę ocieplania się klimatu.

Dlatego też poprawa warunków prowadzenia produkcji rolniczej oraz minimalizacja skutków występowania tych zjawisk w coraz większym stopniu będzie uzależniona od urządzeń melioracji wodnych oraz ich stanu technicznego. W urzędzenia melioracyjne wyposa-

Rolnictwo w coraz większym stopniu doświadcza skutków występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych m.in. w postaci susz

zonych jest ponad 30% gruntów rolnych, tj. około 18% powierzchni kraju – stanowią one zatem istotny element zrównoważonego rozwoju rolnictwa jak i podstawę gospodarki wodnej.

Sprawne funkcjonowanie tych urządzeń jest uzależnione od ich prawidłowego utrzymywania. Ustawa Pra-

wo wodne^{*}, będąca podstawowym aktem prawnym w zakresie melioracji określa, że obowiązek utrzymywania urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, do których zaliczamy m.in. rowy i drenowania, spoczywa na właścicielach gruntów, na które urządzenia te wywierają korzystny wpływ. Należy podkreślić, że jeśli właściele gruntów nie wykonują tego obowiązku, wówczas starosta w drodze decyzji określa szczegółowy zakres i terminy jego realizacji.

Urządzenia melioracyjne stanowią systemy, często bardzo złożone, które oddziałują na grunty należące do wielu właścicieli. Dlatego też ich właściwe utrzymywanie wymaga zorganizowanych, skoordynowanych działań wszystkich właścicieli. Przy obecnej strukturze własności gruntów oraz ze względu na różny stopień zainteresowania utrzymaniem dobrego stanu urządzeń melioracji wodnych szczegółowych przez poszczególnych właścicieli, właściwa koordynacja terminów i zakresów wykonywania tych prac przez samych zainteresowanych właścicieli gruntów, jest w praktyce bardzo trudna a czasami wręcz niemożliwa do osiągnięcia. W tej sytuacji ułatwieniem może być współpraca rolników w formie zorganizowanej. Możliwość takiej organizacji prac dają spółki wodne, które są dobrowolnymi organizacjami zrzeszającymi właścicieli zmeliorowanych gruntów w celu wspólnego utrzymywania oraz eksploatacji urządzeń melioracji wodnych szczegółowych. Gdy urządzenia melioracji wodnych szczegółowych zostają objęte działalnością spółki wodnej, wówczas obowiązek ich utrzymywanie należy do tej spółki.

Zasady działania spółek wodnych regulują przepisy ustawy *Prawo wodne*. Utworzenie spółki wodnej następuje w drodze porozumienia co najmniej 3 osób fizycznych lub prawnych, zawartego w formie pisemnej. Do utworzenia spółki wodnej wymagane jest uchwalenie statutu spółki oraz dokonanie wyboru organów spółki. Statut spółki wodnej zatwierdza w drodze decyzji starosta, który także sprawuje nadzór i kontrolę nad działalnością tej spółki.

Należy podkreślić, że w odróżnieniu od indywidualnego utrzymywania urządzeń melioracyjnych, spółki wodne mogą korzystać z pomocy państwa w formie dotacji podmiotowych. W latach 2012-2016 pomoc ta wynosiła corocznie ok. 20 mln zł, w tym ok. 4 mln zł pochodziło z budżetów wojewodów oraz 16 mln zł z rezerwy celowej budżetu państwa. Kwota pomocy stanowiła ok. 28% w stosunku do wartości robót realizowanych ze środków członków spółek wodnych oraz 4,9 zł

w przeliczeniu na 1 ha zmeliorowanych gruntów objętych działalnością spółek wodnych.

Kolejnym ważnym źródłem pomocy, z jakiego korzystają spółki wodne są dotacje celowe z budżetów jednostek samorządu terytorialnego na utrzymanie urządzeń melioracji wodnych.

○ zasadach udzielania dotacji decydują organy tych jednostek (gminy, powiatu, województwa), określając także sposób rozliczenia dotacji.

W MRiRW trwają także prace nad uruchomieniem w ramach PROW 2014-2020 działania, które umożliwi spółkom wodnym uzyskanie pomocy na zakup sprzętu do utrzymywania urządzeń melioracyjnych objętych działalnością tych spółek.

Jak widać z przytoczonych faktów, utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych szczegółowych poprzez spółki wodne to nie tylko skoordynowane, a przez to

Obowiązek utrzymywania urządzeń melioracji wodnych szczegółowych spoczywa na właścicielach gruntów, na które urządzenia te wywierają korzystny wpływ

skuteczniejsze wykonywanie zadań ciężących na rolnikach, lecz także wymierne korzyści materialne. To realna pomoc dla właścicieli zmeliorowanych gruntów, będących członkami spółek wodnych, w realizacji obowiązku utrzymywania urządzeń melioracji wodnych szczegółowych.

Jednak nie wszyscy posiadacze zmeliorowanych gruntów korzystali dotychczas z tej pomocy. Poza działalnością spółek pozostaje ok. 2,2 mln ha zmeliorowanych gruntów. Ponadto w 2016 r., z dotacji budżetu państwa korzystało tylko 1114 spośród 2228 spółek wodnych. Dlatego ważne jest, aby spółki wodne, które nie korzystały dotychczas z dostępnych form pomocy zaktywizowały swoją działalność. Istotne jest, aby właściciele zmeliorowanych gruntów, na których nie działają spółki wodne rozważyli możliwość podjęcia takiej inicjatywy lub możliwość przystępowania do spółek już działających. Dzięki temu oferowana pomoc trafi do większego grona rolników. Umożliwi to poprawę

^{*} Art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne* (Dz. U. z 2015 r. poz. 469 z późn. zm.).

stanu technicznego i lepsze funkcjonowanie urządzeń melioracyjnych oddziaływujących na większy obszar zmeliorowanych gruntów. Przyczyni się także do skuteczniejszej ochrony gruntów rolnych przed skutkami ekstremalnych zjawisk pogodowych i poprawy gospodarki wodnej na obszarach wiejskich.

26 kwietnia 2017 r. wpłynął do Sejmu RP rządowy projekt nowej ustawy *Prawo wodne*. Celem regulacji zawartych w projekcie ustawy jest w szczególności zmiana nieefektywnego systemu zarządzania gospodarką wodną oraz wdrożenie dyrektyw UE, m.in. w zakresie:

- ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanym przez azotany pochodzenia rolniczego;
- wspólnotowych działań w dziedzinie polityki wodnej;
- ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu;
- oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim.

Projekt nowej ustawy obejmuje m.in. system opłat za usługi wodne, wynikający z Ramowej Dyrektywy Wodnej, która wprowadza opłaty za pobór wód. W wyniku przeprowadzonych konsultacji i uzgodnień projektu ustawy *Prawo wodne*, zostało uwzględnionych szereg postulatów, w tym zgłaszanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W efekcie nastąpiło znaczne zmniejszenie proponowanych stawek opłat za pobór wód, a z niektórych opłat zrezygnowano. W przypadku poboru wody do nawodnień rolniczych wysokość proponowanej górnej jednostkowej stawki opłaty za 1 m³ pobranej wody podziemnej została zmniejszona z 1,64 zł do 0,15 zł, a pobór wody powierzchniowej będzie zwolniony z opłaty (pierwotnie planowano stawkę 0,82 zł za 1 m³).

Do poboru wody do nawodnień rolniczych nie będzie również stosowana opłata stała.

Właścicielowi gruntu nadal będzie przysługiwać prawo do poboru wód podziemnych i powierzchniowych na potrzeby własnego gospodarstwa domowego oraz gospodarstwa rolnego w ilości średniorocznie nieprzekraczającej 5m³ na dobę. Także w przypadku poboru wody na inne cele nastąpiło znaczne obniżenie proponowanych górnych stawek opłat.

Należy podkreślić, że projekt ten nie przewiduje istotnych zmian dotyczących zasad funkcjonowania spółek wodnych. Zakłada jednocześnie utrzymanie obecnie obowiązujących form pomocy dla tej formy organizacji rolników w postaci dotacji podmiotowej z budżetu państwa i dotacji celowej z budżetu jednostek samorządu terytorialnego.

W ramach zmiany systemu zarządzania gospodarką wodną w projekcie ustawy zakłada się w szczególności powołanie nowej jednostki – państwowej osoby praw-

nej Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, której zadaniem będzie finansowanie inwestycji w gospodarce wodnej, jak również pozyskiwanie środków finansowych na te inwestycje, w tym środków pozabudżetowych. Jednostka ta przejmie obecne zadania marszałków województw w zakresie melioracji wodnych, realizowane przez wojewódzkie zarządy melioracji i urządzeń wodnych, dotyczące w szczególności utrzymywania cieków istotnych dla rolnictwa oraz wykonywania urządzeń melioracji wodnych szczegółowych na koszt Skarbu Państwa.

Wody Polskie przejmą także kompetencje starostów w zakresie nadzoru nad utrzymaniem urządzeń melioracji wodnych szczegółowych. Wejście w życie nowych rozwiązań przewidzianych w projekcie ustawy *Prawo wodne* uzależnione będzie od przebiegu dalszych prac legislacyjnych.

Problem wody jest coraz silniej podnoszony przez różne instytucje międzynarodowe, w tym również Komisję Europejską. W dniach 21-23 maja 2017 r. w Valletcie (Malta) odbyło się nieformalne spotkanie Ministrów UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa, gdzie głównym tematem rozmów były zmiany klimatu i zasoby wodne UE w świetle nowych wyzwań dla rolnictwa. Wiele krajów wskazało na problemy związane z zapewnieniem dostępności wody, a co równie ważne, odpowiedniej jej jakości. Podkreślano, że zrównoważona gospodarka wodna jest podstawą dla zapewnienia trwałego bezpieczeństwa żywnościowego i dlatego poszukiwanie skutecznych rozwiązań w tym zakresie musi być priorytetem.

Polska wskazywała, że kluczowe dla sektora rolnego będą strategiczne decyzje na poziomie UE, co do zasad gospodarowania i zarządzania zasobami wodnymi oraz wsparcia ze środków wspólnotowych procesów dostosowawczych w tym obszarze. Kluczowe będzie nie tylko utrzymanie, ale nawet wzmocnienie zachęt (także finansowych) w ramach przyszłej Wspólnej Polityki Rolnej. Niezbędne będzie także większe zaangażowanie innych polityk UE (np. polityki regionalnej) w realizację działań związanych z gospodarką wodną na obszarach wiejskich.

BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI I WETERYNARIA

■ Rolniczy handel detaliczny

Od 1 stycznia 2017 r. weszły w życie akty prawne*, które umożliwiły rolnikom rozpoczęcie działalności w ramach tzw. rolniczego handlu detalicznego po uprzed-

* W szczególności ustawa z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia sprzedaży żywności przez rolników (Dz. U. poz. 1961).

niej rejestracji (bez obowiązkowego zatwierdzenia) u powiatowego lekarza weterynarii (PLW) (produkty pochodzenia zwierzęcego lub żywność zawierająca jednocześnie środki spożywcze pochodzenia niezwierzęcego i produkty pochodzenia zwierzęcego, tj. żywność złożona) lub państwowego powiatowego inspektora sanitarnego (PPIS) (żywność pochodzenia niezwierzęcego). W tym celu należy złożyć odpowiedni wniosek do ww. organów urzędowej kontroli żywności. Kompe-

Efektom wprowadzenia przepisów regulujących rolniczy handel detaliczny jest coraz większa liczba podmiotów, które decydują się na zarejestrowanie i legalne prowadzenie takiej działalności

tencie do sprawowania nadzoru nad jakością handlową żywności znajdującej się w rolniczym handlu detalicznym powierzono natomiast Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (IJHARS) (nie jest wymagana dodatkowa rejestracja u organów IJHARS. Inspekcja ta korzysta z rejestrów PLW lub PPIS).

Rolniczy handel detaliczny jest jedną z form handlu detalicznego, dla której w polskim porządku prawnym przyjęto odrębne uregulowania w zakresie nadzoru ww. organów urzędowej kontroli żywności oraz wprowadzono określone preferencje podatkowe. W ramach takiego handlu możliwe jest m.in. przetwórstwo i zbywanie przez rolników wytworzonej żywności konsumentom końcowym. Warunkiem jest to, że taka żywność musi pochodzić w całości lub części z własnej uprawy, hodowli lub chowu danego podmiotu, a sprzedaż odbywa się z zachowaniem limitów wskazanych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 16 grudnia 2016 r. w sprawie maksymalnej ilości żywności zbywanej w ramach rolniczego handlu detalicznego oraz zakresu i sposobu jej dokumentowania (Dz. U. poz. 2159) oraz limitu przychodów z takiej sprzedaży do kwoty 20 000 zł, o ile producent chce korzystać z preferencji podatkowych.

Produkcja i zbywanie żywności w ramach rolniczego handlu detalicznego nie mogą być, co do zasady, dokonywane z udziałem pośrednika. Wyjątek stanowi tu-

taj możliwość udziału pod pewnymi warunkami pośrednika, w przypadku zbywania żywności pochodzącej z rolniczego handlu detalicznego podczas wystaw, festynów, targów lub kiermaszy, organizowanych w celu promocji żywności.

Efektom wprowadzenia przepisów regulujących rolniczy handel detaliczny jest coraz większa liczba podmiotów, które decydują się na zarejestrowanie i legalne prowadzenie takiej działalności. Aktualnie w rejestrach prowadzonych przez powiatowych lekarzy weterynarii znajduje się 565^{*} podmiotów prowadzących rolniczy handel detaliczny produktami pochodzenia zwierzęcego i żywnością złożoną i liczba ta systematycznie rośnie, co świadczy o popularności tego typu działalności wśród rolników.

■ Działania podejmowane w związku z afrykańskim pomorem świń (ASF)

Zarządzeniem nr 107 Prezesa Rady Ministrów z 11 sierpnia 2016 r., został powołany Międzyresortowy Zespół do spraw łagodzenia skutków związanych z wystąpieniem przypadków afrykańskiego pomoru świń.

Zespół przygotowuje propozycje działań wszystkich służb oraz wypracowuje rozwiązania dotyczące wzmocnienia kontroli przemieszczania świń i produktów pochodzenia zwierzęcego pozyskanych od świń, a także miejsc sprzedaży i obrotu tymi produktami.

Ponadto zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z 26 września 2016 r. w sprawie ustanowienia Pełnomocnika Rządu do spraw działań związanych z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 1546), sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Jacek Bogucki wyznaczony został do pełnienia funkcji ww. Pełnomocnika, który koordynuje działania prowadzone w związku z ASF.

Ww. Międzyresortowy Zespół opracował „Szczegółowe rekomendacje w zakresie niezbędnych działań dla ograniczenia rozprzestrzenienia się ASF na terenie RP”, wskazując podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań. Za realizację poszczególnych działań odpowiadają różne resorty oraz jednostki im podległe, a stan realizacji zadań jest na bieżąco monitorowany i poddawany analizie.

Ponadto w ramach Międzyresortowego Zespołu funkcjonuje Grupa Robocza ds. monitorowania i zwalczania ASF u dzików.

Dodatkowo 6 grudnia 2016 r. w ramach Międzyresortowego Zespołu powołano także Grupę Roboczą do spraw zintensyfikowania badań naukowych nad wi-

* Źródło – Główny Inspektorat Weterynarii, <https://pasze.wetgiw.gov.pl/spi/demo/index.php> (dostęp na 29 maja 2017 r., g. 10:15).

rusem afrykańskiego pomoru świń, której pracami kieruje podsekretarz stanu w MRiRW – Ewa Lech. Do zadań grupy należy przygotowanie propozycji działań mających na celu zintensyfikowanie badań naukowych nad wirusem afrykańskiego pomoru świń oraz skuteczności obecnie podejmowanych działań.

■ Zmiana ustawy o ochronie zwierząt

W najbliższym czasie Rada Ministrów rozpatrzy projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt (UC 59). Wejście w życie ww. projektu ustawy umożliwi dokonywanie uboju zwierząt przez właściciela zwierzęcia lub inną osobę działającą na jego odpowiedzialność i pod jego nadzorem, przeprowadzanie przez powiatowych lekarzy weterynarii bezpłatnych szkoleń dla osób dokonujących uboju zwierząt w gospodarstwie na własne potrzeby, których ukończenie będzie wystarczające do przeprowadzenia takiego uboju zgodnie z przepisami ustawy o ochronie zwierząt i rozporządzenia Rady nr 1099/2009, brak konieczności odbywania przez osobę dokonującą uboju na własne potrzeby praktyki na stanowisku ubojowym pod nadzorem osoby posiadającej udokumentowany 3-letni staż pracy na stanowisku ubojowym. Ponadto dokonanie uboju zwierząt w gospodarstwie na własne potrzeby nie będzie traktowane jako przestępstwo.

■ Zmiana ustawy o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt

Ustawa z 23 września 2016 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia zwalczania chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. poz. 1605), poprzez zmianę ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt,

Nowa ustawa o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia zwalczania chorób zakaźnych zwierząt zmieniła m.in. zasady identyfikacji i rejestracji świń

zmieniła dotychczas obowiązujące zasady identyfikacji i rejestracji świń. Najważniejsze zmiany dotyczą wprowadzenia obowiązku oznakowania świń kolczykiem zawierającym numer siedziby stada urodzenia w terminie 30 dni od dnia ich urodzenia i zgłaszania faktu oznakowania tych zwierząt w terminie 7 dni kierownikowi biura powiatowego Agencji Restruk-

turyzacji i Modernizacji Rolnictwa, skrócenia z 30 do 7 dni terminu na zgłaszanie do ARiMR przez posiadaczy świń zdarzeń powodujących zmniejszenie lub zwiększenie liczby świń w siedzibie stada, wprowadzenia na obszarach, na których wystąpiła choroba zakaźna zwierząt, podlegająca obowiązkowi zwalczania z urzędu lub też na obszarach zagrożonych wystąpieniem takiej choroby, obowiązku zgłaszania zdarzeń dotyczących świń w terminie 24 godzin od dnia wystąpienia zdarzenia, wprowadzenia obowiązku dodatkowego oznakowania świń tatuazem z numerem siedziby stada, w której świnie przebywają dłużej niż 30 dni, jeżeli jest to inna siedziba stada, niż ta, w której te zwierzęta się urodziły oraz wprowadzenia obowiązku sporządzania raz do roku spisu wszystkich zwierząt przebywających w danej siedzibie stada i przekazywania informacji o wynikach tego spisu do ARiMR.

■ Pasze

Ustawą z 4 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o paszach przesunięto termin wejścia w życie zakazu wytwarzania, wprowadzania do obrotu i stosowania w żywieniu zwierząt pasz genetycznie zmodyfikowanych oraz organizmów genetycznie zmodyfikowanych przeznaczonych do użytku paszowego z dnia 1 stycznia br. na dzień 1 stycznia 2019 r.

Na mocy zarządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nr 5 z 8 lutego 2017 r. został powołany Zespół do spraw alternatywnych źródeł białka. Zespół ten jest opiniotwórczym ciałem eksperckim, którego celem jest wypracowanie wspólnych wniosków w zakresie alternatywnych źródeł białka paszowego, minimalizujących deficyt białka i uniemożliwiających zahamowanie dynamicznego rozwoju drobiarstwa, jak również znaczącego spadku produkcji.

HODOWLA I OCHRONA ROŚLIN

■ Otwieranie nowych rynków zbytu dla polskiej żywności

Mając na uwadze utratę tradycyjnych rynków zbytu dla polskiej żywności (świeżych owoców i warzyw) w związ-

Dzięki staraniom resortu rolnictwa polskie jabłka trafiają na rynki wcześniej niedostępne, m.in. do Chin i Indii

ku z ograniczeniami importowymi wprowadzonymi przez Federację Rosyjską, konieczne było podjęcie działań mających na celu umożliwienie eksportu tych towarów na rynki państw o tzw. zamkniętym systemie importowym, dotąd dla polskich podmiotów niedostępnych. Wsparciem powyższych działań były m.in. ustanowione przez Radę Ministrów programy wieloletnie dla instytutów naukowo-badawczych.

Dzięki staraniom resortu rolnictwa 20 czerwca 2016 r. podpisany został *protokół w sprawie warunków eksportu jabłek z Polski do Chin*. Zakończenie procedury związanej z otwarciem chińskiego rynku dla owoców z Polski w ciągu zaledwie dwóch lat należy zatem postrzegać jako istotny sukces.

Ponadto, w listopadzie 2016 r. uzgodnione zostały zasady wysyłki jabłek z Polski do Indii; wymagają one jednak jeszcze oficjalnej publikacji przez stronę indyjską. W czerwcu bieżącego roku planowany jest także audyt inspektorów amerykańskich w Polsce, co powinno pozwolić zakończyć proces uzgadniania zasad wysyłki jabłek i gruszek do Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej.

Kontynuowana jest również współpraca z odpowiednimi służbami państw trzecich, w celu dopuszczenia polskich jabłek na rynek Kolumbii i Kostaryki, mąki pszennej, żytniej i orkiszowej na rynek Chin oraz pszenicy na rynek Meksyku. Polska należy również do grupy krajów zainteresowanych eksportem jabłek do Chile. Tak jak w przypadku USA negocjacje prowadzone są za pośrednictwem Komisji Europejskiej.

■ Ułatwienia w międzynarodowym handlu ziemniakami pochodzącymi z Polski

Począwszy od sezonu uprawowego 2017 r., ulegają zmianie zasady wysyłki ziemniaków z Polski do innych państw członkowskich Unii Europejskiej.

Od sezonu uprawowego 2017 r. wprowadzone zostały uproszczenia w wysyłce polskich ziemniaków na rynki unijne

Wykorzystując fakt, że w ostatnich latach w zauważalny sposób udało się ograniczyć występowanie w naszym kraju bakteriozy pierścieniowej ziemniaka, zwłaszcza w profesjonalnych gospodarstwach towarowych, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi wystąpiło z inicjatywą rewizji dotychczasowych zasad wysyłki ziemniaków z Polski na rynki innych państw członkowskich. Propozycje Polski były dyskutowane na forum UE, zarówno z przedstawicielami Komisji Europejskiej, jak i pozostałych państw członkowskich. Ostatecznie, w wyniku przeprowadzonych negocjacji, osiągnięto akceptację dla następujących uproszczeń dotychczasowych zasad wysyłki polskich ziemniaków do krajów unijnych:

- możliwość wysyłania bulw ziemniaków bez konieczności ich badania, jeżeli pochodzą one z gospodarstwa uznanego przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa za miejsce produkcji wolne od bakterii Cms;
- w przypadku wysyłki ziemniaków do innych państw członkowskich na dotychczasowych zasadach, pobieranie do badań na obecność bakterii Cms prób o wielkości 200, a nie jak do tej pory 400 bulw z każdego 25 ton, co dwukrotnie ograniczy koszty takich badań;
- odstąpienie od obowiązku plombowania środka transportu, którym wysyłane są z Polski ziemniaki.

■ Znakowanie żywności wolnej od GMO

4 maja 2017 r. do konsultacji publicznych skierowany został projekt ustawy o oznakowaniu produktów wytworzonych bez wykorzystania organizmów genetycznie

Znakowaniem „wolne od GMO” będą objęte produkty pochodzenia roślinnego oraz przetworzone produkty pochodzenia roślinnego, które nie są modyfikowane genetycznie, mające modyfikowane genetycznie odpowiedniki dopuszczone do obrotu na unijnym rynku

zmodyfikowanych oraz o zmianie niektórych innych ustaw. Projekt został przygotowany jako odpowiedź na dyskusję społeczną dotyczącą organizmów genetycznie zmodyfikowanych, szczególnie wobec nasilają-

ych się apeli o zagwarantowanie obywatelom prawa do wyboru żywności pod kątem niewystępowania modyfikacji genetycznej lub niewykorzystania w procesie produkcyjnym organizmów genetycznie zmodyfikowanych. Projekt jest również działaniem uzupełniającym dla realizowanych prac na rzecz zwiększenia udziału krajowego białka roślinnego w produkcji pasz wolnych od GMO. Przewiduje się, że znakowaniem „wolne od GMO” będą objęte produkty pochodzenia roślinnego oraz przetworzone produkty pochodzenia roślinnego, które nie są modyfikowane genetycznie, a które mają odpowiedniki modyfikowane genetycznie dopuszczone do obrotu na rynku UE, produkty pochodzące od zwierząt karmionych paszami bez GMO a powstałe np. na bazie rodzimego białka roślinnego, miody oraz produkty ekologiczne.

■ Zmiany w przepisach dotyczących nasiennictwa

Przyjęta 16 grudnia 2016 r. nowelizacja ustawy o nasiennictwie wprowadziła szereg zmian korzystnych dla producentów. W ustawie wprowadzono możliwość wpisywania do krajowego rejestru oraz wytwarzania, oceny i kontroli materiału siewnego odmian gatunków roślin uprawnych, tradycyjnie uprawianych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (np. gryki). Ponadto, zwolniono zachowujących odmiany regionalne i amatorskie z opłat związanych z badaniem, wpisem i utrzymaniem tych odmian w krajowym rejestrze.

Przepisami ustawy wdrożono także przepisy UE dotyczące rejestracji, wytwarzania i etykietowania materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych, ułatwiając działanie podmiotów w zakresie rejestracji, wytwarzania i obrotu materiałem siewnym oraz zapewniając spójność z przepisami UE umożliwiającą funkcjonowanie tych podmiotów na rynku wspólnotowym.

■ Zmiany dotyczące zasad wnoszenia opłat z tytułu wykorzystania materiału ze zbioru odmian chronionych

25 maja 2017 r. przyjęta została nowelizacja ustawy o zmianie ustawy o ochronie prawnej odmian roślin, która wprowadza możliwości stosowania nowych rozwiązań w relacjach pomiędzy hodowcami oraz organizacjami hodowców a posiadaczami gruntów rolnych lub ich organizacjami w odniesieniu do pobierania opłat z tytułu wykorzystania do siewu materiału ze zbioru odmiany chronionej. Możliwe będzie jednorazowe pobieranie takich opłat przy zakupie kwalifikowanego materiału siewnego. Hodowca będzie miał również możliwość podjęcia decyzji o udostępnieniu odmian chronionych bez pobierania opłat od rozmnożeń własnych. Ponadto znosi się obowiązek przekazywania pisemnej informacji dotyczącej wykorzystania materiału

ze zbioru jako materiału siewnego oraz wyłączenie z kontroli zgodności przekazanej informacji ze stanem faktycznym, co odpowiada postulatowi przekazywanym przez organizacje branżowe.

SPRAWY SPOŁECZNE I OŚWIATA ROLNICZA

■ Podwyższenie świadczeń emerytalno-rentowych

340 tys. osób pobierającym najniższe świadczenia emerytalno-rentowe rolnicze z KRUS podwyższono świadczenia w marcu 2017 r. do kwoty 1000 zł.

1 marca 2017 r. weszła w życie ustawa z 2 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych

1 marca br. weszła w życie ustawa podwyższająca najniższe świadczenia emerytalno-rentowe, w tym rolnicze, do wysokości 1000 złotych

innych ustaw (Dz. U. z 2017 r. poz. 2), zgodnie z którą nastąpiło, w ramach waloryzacji świadczeń, podwyższenie najniższych świadczeń emerytalno-rentowych, w tym rolniczych, do wysokości 1000 zł. Zgodnie ze zmianami wprowadzonymi do ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2016 r. poz. 277), jeżeli wysokość ustalonego świadczenia jest niższa od kwoty najniższej emerytury określonej w przepisach emerytalnych, czyli 1000 zł, wysokość takiego świadczenia podwyższa się z urzędu do tej kwoty. Zasada ta nie jest stosowana do emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia, pobieranej w zbiegu

z emeryturą lub rentą z innego ubezpieczenia społecznego, jeżeli suma tych świadczeń przekracza kwotę 1000 zł, świadczeń zawieszonych zgodnie z art. 28 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz rolniczych emerytur częściowych. W 2017 r. na podwyżki emerytur i rent rolniczych przeznaczonych zostało 355 mln zł, wypłacanych przez KRUS w ramach waloryzacji. Kwota wydatkowana na waloryzację emerytur i rent rolniczych od 1 marca 2017 r. wyniosła 24 mln zł (w tym na świadczenia emerytalno-rentowe podwyższone do kwoty 1000 zł wydatковано 12,9 mln zł).

■ Ubezpieczenie dzieci

Okolo 500 tys. dzieci zostało objętych ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków dla członków rodzin rolników.

Prawie 500 tys. dzieci wiejskich objętych zostało ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków

Zarząd Funduszu Składkowego Ubezpieczenia Społecznego Rolników 14 października 2016 r. zawarł z Sopockim Towarzystwem Ubezpieczeń Ergo Hestia S.A. umowę, dotyczącą grupowego ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków, które obejmują dzieci (do ukończenia 16. roku życia) rolników pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym z rodzicami lub opiekunami prawnymi, z których przynajmniej

jedno podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie. Wykonawca został wyłoniony przez Fundusz Składkowy Ubezpieczenia Rolników w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego. Umowa obowiązuje od 14.10.2016 r. do 13.10.2017 r.

■ Rolnik może więcej dorobić bez utraty ubezpieczenia społecznego rolników

Na podstawie art. 5b ustawy z 21 października 2016 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, która weszła w życie 30 grudnia 2016 r., uległa podwyższeniu, do minimalnego wynagrodzenia za pracę, kwota warunkująca możliwość podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników w przypadku objęcia danej osoby powszechnym ubezpieczeniem społecznym z tytułu:

- umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której, zgodnie z Kodeksem cywilnym, stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, bez określania czego one dotyczą;
- pełnienia funkcji w radzie nadzorczej za wynagrodzeniem, np. w spółdzielniach.

Od 1 stycznia 2017 r. jest to kwota 2000 zł brutto. Przed zmianą przepisu, rolnik lub domownik mógł kontynuować podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników, mimo objęcia go ubezpieczeniem w systemie powszechnym z tytułu umów agencyjnych lub zlecenia albo pełnienia funkcji w radzie nadzorczej za wynagrodzeniem, o ile przychód z tego tytułu nie przekraczał 50% kwoty minimalnego wynagrodzenia w rozliczeniu miesięcznym. Po spełnieniu tych warunków rolnik lub domownik podlegał podwójnemu ubezpieczeniu, obowiązkowemu w ZUS i dobrowolnemu w KRUS. Dzięki zmianie umożliwiono rolnikom zachowanie ciągłości podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, co niezbędne jest chociażby w związku z nabyciem prawa do świadczeń krótkoterminowych z tego ubezpieczenia, jak również prawa do emerytury rolniczej, gdzie jest wymagane co najmniej 25 lat podlegania temu ubezpieczeniu.

■ Uaktywnienie systemu opieki społecznej na obszarach wiejskich i powiązanie jej z przeciwdziałaniem tworzeniu stref ubóstwa oraz marginalizacji

W „Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020 roku” ujęto projekt *Gospodarstwo otwarte na ludzi*, który jest komponentem MRiRW w projekcie strategicznym pn.: „(NIE) samodzielni”. Celem projektu jest ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo a jednocześnie wysokiej jakości usług społecznych, poprzez zbudowanie i wdrożenie usługi opiekuńczej dla

Celem projektu „(NIE) samodzielni” jest ułatwienie mieszkańcom terenów wiejskich dostępu do przystępnych cenowo, wysokiej jakości usług społecznych

osób niesamodzielnych, realizowanej w wiejskim gospodarstwie domowym (gospodarstwie opiekuńczym). Na realizację projektu planuje się przeznaczyć, m. in., środki Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w ramach Planu Operacyjnego 2016-2017 oraz 2018-2019, Regionalnych Programów Operacyjnych, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER). Bezpośrednim realizatorem projektu jest Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Krakowie, a w projekt włączone są Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego.

■ Wspieranie polskich organizacji rolniczych w strukturach ponadnarodowych

Wspieranie uczestnictwa polskich organizacji rolniczych w strukturach ponadnarodowych organizacji rolniczych wpisuje się w cele strategiczne RP przewidziane we współpracy międzynarodowej w bieżącym roku, a ściślej w cel: *Promowanie polskiej wizji rolnictwa i obszarów wiejskich*. Cel ten jest realizowany m.in. poprzez aktywny udział w procesie decyzyjnym nie tylko przedstawicieli Rządu, ale również udział polskich organizacji rolniczych w grupach roboczych oraz komitetach i grupach eksperckich KE. Reprezentacja interesów polskiego rolnictwa na forum unijnym wyraża się przede wszystkim poprzez przedstawicielstwo polskich organizacji rolniczych w COPA i COGECA, które należą do najważniejszych ekonomicznych grup interesu działających przy Komisji Europejskiej i prowadzących lobbings na rzecz rolnictwa i producentów rolnych w krajach członkowskich UE. Ponadnarodowe organizacje rolnicze zajmują się głównie analizowaniem problemów wiążących się z kształtowaniem i realizacją WPR oraz tworzeniem rozwiązań w zakresie jej mechanizmów, a także negocjują z organami UE istotne sprawy dotyczące rolnictwa i producentów rolnych. Z uwagi na fakt, iż koszty członkostwa polskich orga-

nizacji rolniczych w ponadnarodowych organizacjach rolniczych są bardzo wysokie, a w szczególności składki członkowskie stanowią największą część tych kosztów, z budżetu państwa udzielana jest Krajowej Radzie Izb Rolniczych dotacja celowa przeznaczona na dofinansowanie tych kosztów. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, dofinansowaniem objęte są składki członkowskie, koszty obsługi w języku polskim prac w ponadnarodowych organizacjach rolniczych, koszty uczestnictwa w kongresach, konferencjach oraz posiedzeniach organów i grup roboczych ponadnarodowych organizacji rolniczych oraz koszty prowadzenia przez Krajową Radę Izb Rolniczych i organizacje rolnicze biur w Brukseli. W latach 2015-2016 dotacja celowa na realizację tego wsparcia wynosiła 4 000 000 zł rocznie. W bieżącym roku, w ustawie budżetowej na 2017 r., zaplanowano dotację celową w tej samej wysokości. W Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi została przygotowana umowa o udzielenie dotacji celowej w 2017 r. Umowę przekazano do Krajowej Rady Izb Rolniczych, celem podpisania przez upoważnione osoby. Przynależność polskich organizacji rolniczych do ponadnarodowych organizacji rolniczych przyczynia się do aktywizacji i integracji środowiska rolniczego na forum unijnym w celu wspólnego prezentowania propozycji rozwiązań jak najbardziej korzystnych dla polskich rolników i przekonywania organizacji rolniczych z innych państw członkowskich UE do polskiej wizji WPR.

■ Wspieranie rozwoju kształcenia rolniczego

Od 2016 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi zintensyfikował działania na rzecz rozwoju kształcenia rolniczego poprzez rozszerzenie sieci resortowych szkół rolniczych i dalsze unowocześnianie bazy dydaktycznej szkół rolniczych. W związku z tym, 1 stycznia 2017 r. przejęto do prowadzenia kolejne dwie szkoły rolnicze, tj.: w Swarzędzie (woj. pomorskie) i w Żarnowcu (woj. śląskie). Natomiast 22 maja 2017 r. podpisano dwa porozumienia w sprawie przejścia od 1 stycznia 2018 r. szkół w Marszewie (woj. wielkopolskie) oraz Sypniewie (woj. kujawsko-pomorskie). Aktualnie trwają prace związane z podpisaniem kolejnych porozumień w sprawie przejścia szkół w Lututowie (woj. łódzkie) oraz w Rudnej (woj. dolnośląskie).

W celu realizacji działań służących wspieraniu rozwoju kształcenia rolniczego w 2017 r. opracowano dokument pn.: *Strategia kształcenia rolniczego w szkołach prowadzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do 2022 r.*, który wpisuje się w cele „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju” oraz „Programu działań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na lata 2015-

2019". Założenia Strategii obejmują usystematyzowanie zarządzania rozwojem kształcenia rolniczego prowadzonego przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zmierzające w kierunku jego dostosowania do zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej obszarów wiejskich i rolnictwa.

Wsparcie rozwoju kształcenia rolniczego jest także realizowane poprzez promocję resortowych szkół rolniczych w środkach masowego przekazu. Promocja ta polega przede wszystkim na prezentacji oferty edukacyjnej, jak również informacji o możliwościach, jakie daje nauka w resortowych szkołach rolniczych, skierowana do osób dorosłych, chcących uzyskać lub uzupełnić wiedzę, umiejętności oraz kwalifikacje.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wspiera również kształcenie w zawodach rolniczych w szkołach prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego, poprzez udzielanie dotacji celowych na zakup pomocy dydaktycznych niezbędnych do realizacji praktycznej nauki zawodu w tych szkołach.

■ Powołanie Rady Dialogu Społecznego w Rolnictwie

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi 6 kwietnia 2016 r. wydał zarządzenie Nr 11 powołujące Radę Dialogu Społecznego w Rolnictwie, jako organ pomocniczy Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Celem powołania tego organu jest stworzenie platformy do prowadzenia dialogu pomiędzy Ministrem a organizacjami działającymi w zakresie rolnictwa i obszarów wiejskich oraz wypracowywania wspólnych rozwiązań. Powołana Rada ma na celu przede wszystkim konsolidację głównych ogniw łańcucha żywnościowego, tj. producentów, przetwórców i dystrybutorów oraz wypracowywanie wspólnych stanowisk dotyczących rolnictwa i obszarów wiejskich. Poprzez tak szeroki wachlarz partnerów społecznych Minister ma możliwość zapoznania się z szeregiem problemów i propozycjami rozwiązań przedstawianymi przez przedstawicieli reprezentujących różne strony i różne branże. Działanie takiego organu pomocniczego, jakim jest Rada Dialogu Społecznego w Rolnictwie, usprawnia przepływ informacji pomiędzy stroną rządową a organizacjami rolniczymi działającymi na rzecz rolnictwa i obszarów wiejskich. W skład Rady Dialogu Społecznego w Rolnictwie wchodzi przedstawiciele posiadających osobowość prawną ogólnopolskich branżowych organizacji sektora rolno-spożywczego, związków zawodowych rolników indywidualnych o zasięgu ogólnokrajowym, społeczno-zawodowych organizacji rolników o zasięgu ogólnokrajowym oraz przedstawicieli Krajowej Rady Izb Rolniczych. W celu usprawnienia działalności Rady zostały utworzone eksperckie zespoły zadaniowe, w których składzie występują przedstawi-

ciele producentów, przetwórców i dystrybutorów. Od momentu powołania Rada wypracowała szereg stanowisk, które zostały przekazane Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Są to, m.in., stanowiska Rady dotyczące takich zagadnień jak Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, regulacje dotyczące biokomponentów i biopaliw ciekłych, kształtowania ustroju rolnego w Polsce, zagadnień dotyczących jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych i funduszy promocji produktów rolno-spożywczych, tematyki przeciwdziałania nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi, analizy dokumentu „Wspólna Polityka Rolna po 2020 roku – polskie priorytety”, zmian w regulacji dotyczącej ochrony zwierząt w zakresie wprowadzenia zakazu hodowli zwierząt futerkowych, planów zagospodarowania przestrzennego dotyczących inwestycji w kontekście ich uciążliwości dla środowiska (odory, hałasy, itd.). Dotychczas odbyło się 6 posiedzeń Rady, 4 posiedzenia Prezydium Rady oraz szereg posiedzeń eksperckich i doraźnych zespołów zadaniowych Rady.

■ Kreowanie wizerunku obszarów wiejskich, jako turystycznego rynku oferującego różnicowane i całoroczne atrakcje – realizacja projektu *Odpuccywjaj na wsi*

Projekt jest skierowany przede wszystkim do Polaków mieszkających w większych i średnich miastach, którzy nie mają kontaktu z obszarami wiejskimi, a w czasie imprez turystycznych szukają niestandardowych form na spędzenie czasu wolnego. W ramach projektu przewidziano różnorodne działania informacyjno-promocyj-

Projekt „*Odpuccywjaj na wsi*” jest skierowany przede wszystkim do mieszkańców dużych i średnich miast, którzy nie mają kontaktu z obszarami wiejskimi

ne, a także inne, z zakresu integracji międzyinstytucjonalnej. Inauguracja projektu odbyła się podczas Międzynarodowych Targów Turystycznych TT Warsaw, zorganizowanych w Warszawie w dniach 24-26 listopada 2016 r.

Założeniem projektu *Odpuccywjaj na wsi* jest, aby turystyka wiejska i agroturystyka były eksponowane

na równym poziomie z turystyką kulturową, aktywną czy zdrowotną w czasie każdej imprezy targowej branży. Szczególnie istotne jest, aby obszary wiejskie zostały ukazane, jako atrakcyjny cel podróży nie tylko dla naszych rodaków, ale również dla turystów zagranicznych. Najważniejszym elementem ww. projektu jest cykl seminariów pn.: „Integracja środowiska turystyki wiejskiej i agroturystyki z przedstawicielami branży turystycznej”. Do maja 2017 r., udział w nich wzięło łącznie ok. 200 osób. W ramach projektu wydany został folder pt.: „Hi-ty Turystyki Wiejskiej Odpoczywaj na wsi”.

Zaprojektowano i wykonano stoisko promujące turystykę wiejską, które później wykorzystano w czasie 9 najważniejszych imprez targowych w Polsce. Ekspozycja MRiRW otrzymała wyróżnienia i nagrody specjalne w Warszawie, Poznaniu, Wrocławiu, Łodzi, Gdańsku oraz Opolu.

Należy wspomnieć, iż 24 kwietnia 2017 r. zostało podpisane porozumienie o współpracy pomiędzy Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi a Polską Federacją Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne”. Ponadto, powstał nowy serwis internetowy: www.odpoczywaj.nawsi.pl.

POLITYKA ROLNA

■ Priorytety Rządu wobec WPR po 2020 roku

W pierwszym półroczu 2017 r. MRiRW zakończyło prace nad kierunkowym stanowiskiem wobec przyszłości WPR, które trwały od 2016 roku. Przygotowany w resorcie rolnictwa dokument *Wspólna polityka rolno po 2020 roku – polskie priorytety* został przyjęty przez Radę Ministrów, jako oficjalne stanowisko rządowe 16 maja 2017 r.

W ocenie rządu RP przyszła WPR powinna:

- zapewniać skuteczną realizację traktatowych celów WPR, zwłaszcza w zakresie stabilizacji rynków;

Jednym z priorytetów Rządu wobec WPR po 2020 r. jest zniwelowanie różnic w poziomie rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich w UE

- zapewniać równe warunki konkurencji na jednolitym rynku, co wymaga m.in. wyrównania dopłat bezpośrednich;
- niwelować różnice w poziomie rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich w UE;
- dobrze służyć rozwojowi małych i średnich gospodarstw rodzinnych;
- uwzględniać zmiany w ramach innych polityk UE, które wpływają na warunki funkcjonowania rolnictwa i obszarów wiejskich;
- być polityką możliwie prostą, przejrzystą, o maksymalnie ograniczonych kosztach administracyjnych.

Priorytety Polski wobec przyszłego kształtu WPR zostały sformułowane w oparciu o dotychczasowe doświadczenia, analizy i oceny z wdrażania tej polityki w Polsce, badania krajowych i zagranicznych instytucji naukowych oraz wnioski z toczącej się debaty na forum UE. W dokumencie wykorzystano również wyniki prac Zespołu wspierającego prace w zakresie przeglądu *Wspólnej Polityki Rolnej w latach 2014-2020 i opracowania propozycji Polski dotyczących tej polityki po roku 2020*, powołanego Zarządzeniem nr 4 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 stycznia 2016 r.

Dokument uwzględnia obecny, wciąż jeszcze kierunkowy charakter unijnej dyskusji na temat przyszłości WPR. Projekt stanowiska był konsultowany z partnerami społecznymi reprezentowanymi w Radzie Dialogu Społecznego w Rolnictwie. Był także przedmiotem konsultacji międzyresortowych, w tym w ramach prac Komitetu do Spraw Europejskich i Stałego Komitetu Rady Ministrów.

Przyjęcie „Priorytetów” umożliwia prezentowanie na forum UE polskich oczekiwań wobec zmian WPR w okresie, gdy Komisja Europejska przygotowuje propozycje reformy tej polityki (komunikat KE w tej sprawie spodziewany jest w końcu 2017 r.).

■ Omnibus

Od jesieni 2016 r. na forum UE trwają prace nad projektem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE, które zmienia wiele aktów bazowych unijnych polityk i programów, w tym cztery rozporządzenia dotyczące wspólnej polityki rolnej^{*}. Celem zaproponowanych przez Komisję Europejską zmian aktów bazowych WPR było uproszczenie i zmniejszenie obciążeń dla rolników i administracji krajowych.

^{*} Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2012/2002, rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1305/2013, (UE) nr 1306/2013, (UE) nr 1307/2013, (UE) nr 1308/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014, (UE) nr 283/2014, (UE) nr 652/2014 Parlamentu Europejskiego i Rady oraz decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady nr 541/2014/UE.

Zaproponowanie przez KE zmian uproszczeniowych dla WPR jest jednym z najistotniejszych efektów przeglądu wieloletnich ram finansowych z 2016 r. Polska od dawna podkreślała na forum UE, że dla realnego uproszczenia WPR konieczne są zmiany w aktach bazowych.

W pierwszym półroczu 2017 r. na forum UE (Specjalny Komitet ds. Rolnych – SCA, Rada UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa) trwały intensywne prace nad przygotowaniem stanowiska Rady do propozycji Komisji. Rada zaakceptowała wiele uproszczeń, które zaproponowała Komisja oraz niektóre propozycje zgłaszane przez państwa członkowskie, w tym Polskę.

Na końcowym etapie prac w Radzie, poprawki przedstawione przez Polskę dotyczyły: doprecyzowania przepisów w zakresie płatności związanych z produkcją, tak aby zwiększyć ich przejrzystość i pewność prawną dla państw członkowskich oraz możliwości zmian w sposobie wdrożenia tzw. degresywności (zmniejszenia kwoty płatności bezpośrednich przypadających na gospodarstwo), w szczególności uwzględnienia kosztów pracy. MRiRW przekazało do Sekretariatu Generalnego Rady oświadczenie w tej sprawie wraz z uzasadnieniem propozycji. Ostateczny kompromis, który przygotowała prezydencja maltańska tylko częściowo uwzględnił polskie stanowisko, dlatego na posiedzeniu SCA 10 kwietnia br. Polska wstrzymała się od głosu.

Stanowisko Rady, które zostało przyjęte 10 kwietnia br. będzie podstawą do uzgodnień ostatecznej listy uproszczeń dla WPR z Parlamentem Europejskim i Komisją.

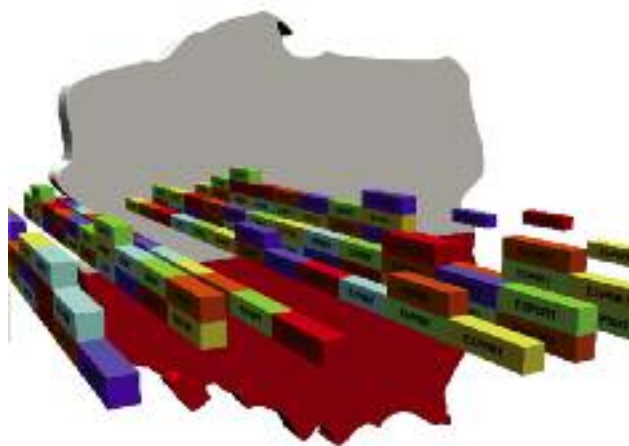
■ Działania dotyczące rolnego obszaru negocjowanych przez UE umów handlowych

Obecnie UE (a w jej imieniu Komisja Europejska) prowadzi szereg negocjacji zmierzających do zawarcia umów o wolnym handlu z niektórymi krajami trzecimi. Umowy obejmują relacje gospodarcze, które dotyczą również obszaru rolnego. W ostatnich miesiącach wzrosła aktywność UE w negocjacjach z Japonią, państwami Mercosur oraz, w mniejszym stopniu, z Meksykiem. Negocjacje tzw. umowy TTIP z USA są obecnie zawieszane. W tym roku planowane jest także rozpoczęcie kolejnych negocjacji, m.in. z Australią i Nową Zelandią.

Resort rolnictwa, we współpracy z Ministerstwem Rozwoju, które reprezentuje Polskę w kwestiach handlowych na posiedzeniach unijnych instytucji, na bieżąco monitoruje przebieg negocjacji, a także przekazuje do Komisji szczegółowe postulaty, których celem jest uzyskanie możliwie najkorzystniejszych, z punktu widzenia rolnictwa, rezultatów.

Postulaty MRiRW odzwierciedlają relacje Polski z da-

nym partnerem handlowym i dostosowane są do całości procesu negocjacyjnego. Inne są bowiem interesy sektora rolnego, np. w negocjacjach z Japonią, która jest poważnym importerem towarów rolnych i potencjalnie istotnym rynkiem zbytu dla polskiego eksportu rolnego, inne zaś w negocjacjach z Argentyną i Brazylią (państwa członkowskie Mercosuru), które należą do największych światowych eksporterów towarów rolnych.

Polska należy do tych krajów UE, które konsekwentnie zwracają uwagę na potrzebę uwzględnienia wrażliwości sektora rolnego w negocjacjach handlowych

Polska należy do tych krajów UE, które konsekwentnie zwracają uwagę na potrzebę uwzględnienia wrażliwości sektora rolnego w negocjacjach handlowych.

Ministerstwo Rolnictwa konsekwentnie zwraca uwagę na wyzwania i potencjalne zagrożenia dla unijnego (i polskiego) sektora rolnego, w tym dla Europejskiego Modelu Rolnictwa, które mogą wynikać z liberalizacją importu do UE. Jednym z głównych zadań w tym zakresie jest dbałość o zapewnienie mechanizmów przeciwdziałających tym zagrożeniom. Z drugiej strony, dzięki negocjacjom powstaje możliwość przeciwdziałania barierom, na które napotykać polscy eksporterzy w dostępie do rynków krajów trzecich, co ma rosnące znaczenie w kontekście potencjału eksportowego polskiego sektora rolno-żywnościowego.

Przy negocjacjach umów handlowych MRiRW zabiega o: niedopuszczenie do pełnej liberalizacji ochrony celnej UE we wrażliwych sektorach rolnictwa; zapewnienie neutralności Umowy z punktu widzenia wspólnej polityki rolnej UE; uwzględnienie wpływu różnicy w wymogach dotyczących produkcji rolnej, obowiązujących w UE i w krajach trzecich; niedopuszczenie do obniżenia unijnego poziomu bezpieczeństwa i jakości żywności w rezultacie umów handlowych; przeciwdziałanie barierom (zwłaszcza weterynaryjnym i fitosanitarnym) w dostępie do rynków krajów, z którymi negocjowana jest umowa.

■ Obszary wiejskie i rolnictwo w SOR

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi aktywnie uczestniczyło w pracach nad SOR, czyli *Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*. Celem tych prac było właściwe ujęcie w SOR rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich. W Strategii, która została przyjęta Uchwałą Rady Ministrów w dniu 14 lutego 2017 r. został przedstawiony nowy model rozwoju kraju – model rozwoju odpowiedzialnego oraz społecznie i terytorialnie zrównoważonego. Stąd realizacja celów strategicznych zakłada włączenie w procesy rozwojowe wszystkich obszarów Polski, a zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju *obywatele, niezależnie od miejsca zamieszkania, powinni mieć zapewnione możliwości rozwojowe przejawiające się dostępem do odpowiedniej jakości dóbr i podstawowych usług (np. zdrowie, edukacja, transport publiczny)*. Oznacza to, że wsparcie publiczne będzie adresowane nie tylko do zmarginalizowanych obszarów wiejskich ale również będzie wspierało endogeniczne potencjały obszarów wiejskich.

W SOR podejmuje się problematykę rolnictwa i obszarów wiejskich w sposób szczególny w dwóch celach: w celu szczegółowym I *Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną* oraz w celu szczegółowym II *Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony*. W celu szczegółowym I SOR zaprojektowane zostały kierunki interwencji dedykowane rozwojowi sektora rolno-spożywczego i wartości dodanej z rolnictwa: 4. *Konkurencyjne gospodarstwa rolne i producenci rolno-spożywczy* oraz kierunek interwencji 7. *Wsparcie lokalnych motorów przedsiębiorczości*. W celu szczegółowym II dwa kierunki interwencji dedykowane rozwojowi regionalnemu obszarów wiejskich: 4.1 *Rozwój obszarów wiejskich w oparciu o endogeniczne potencjały gospodarcze* oraz 4.2 *Aktywizacja obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją*.

W Strategii zostały wskazane priorytetowe zadania Rządu, do których zaliczono m.in.: *zwiększanie konkurencyjności gospodarstw rolnych oraz producentów rolno-spożywczych poprzez poprawę ich dochodowości, integrację łańcucha żywnościowego i bardziej sprawiedliwy podział wartości dodanej w tym łańcuchu, oparty na zasadzie partnerstwa oraz rozwój obszarów wiejskich – jako jeden z priorytetów polityki regionalnej*. W ślad za tymi ustaleniami w Uchwale Rady Ministrów sektor żywności wysokiej jakości został zaliczony do 10 sektorów strategicznych, które mają szansę stać się przyszłymi motorami polskiej gospodarki, a polskie specjalności żywnościowe zostały zaliczone do 12

branż, na których będzie się koncentrować wsparcie polityki eksportowej do 2030 r.

Strategia będzie realizowana z wykorzystaniem podejścia projektowego. Wśród 185 projektów strategicznych SOR największą liczbę projektów koordynuje Minister Rozwoju i Finansów oraz MRiRW. Są to projekty poświęcone zarówno kwestiom rozwoju sektora rolno-spożywczego, jak również zrównoważonemu rozwojowi obszarów wiejskich, łączące wymiar infrastrukturalny, społeczny i środowiskowy.

■ Zespoły powołane do przygotowania regionalnych Programów rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa do 2030 r.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) zakłada włączenie w procesy rozwojowe wszystkich obszarów Polski i silniejsze dostosowanie interwencji publicznej do specyfiki regionów. W związku z tym, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi zwrócił się do Wojewodów z prośbą o powołanie zespołów analizujących szanse i zagrożenia oraz potencjalne kierunki rozwoju obszarów wiejskich w województwach, których pracami od strony merytorycznej kierować będą Dyrektorzy Wojewódzkich Ośrodków Doradztwa Rolniczego.

Zadaniem zespołów będzie określenie rdzennych potencjałów oraz identyfikacja potrzeb rozwojowych obszarów wiejskich i sektora rolno-spożywczego w danym regionie. Wyniki prac Zespołów będą stanowić wkład w ukierunkowanie krajowej pomocy publicznej oraz wprowadzenie zmian we wsparciu rozwoju obszarów wiejskich. Prace Zespołów wesprą projektowanie przyszłych programów współfinansowanych ze środków UE po 2020 r., w tym przyszłego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Inicjatywa ta pozwoli również w większym stopniu włączyć społeczności lokalne i regionalne w dyskusję o sposobie wdrażania w Polsce polityk UE po 2020 r.

Za obsługę i organizację prac zespołów ma odpowiadać Wojewoda. Zespoły będą wspierane merytorycznie i organizacyjnie przez MRiRW.

■ Wyznaczenie obszarów z ograniczeniami naturalnymi (ONW) według nowych zasad

W I kwartale 2017 r. zakończone zostały kilkuletnie prace eksperckie nad wyznaczeniem ONW typ nizinny, według nowych, jednolitych w całej UE kryteriów biofizycznych. Prace były prowadzone przez IUNG-PIB oraz IERiGŻ-PIB, które współpracując z MRiRW przeprowadziły szczegółowe analizy: testowanie kryteriów biofizycznych zaproponowanych przez KE, przeprowadzenie ogólnokrajowego badania odczynu gleby, aktualizacja mapy glebowo-rolniczej, adaptacja kryteriów biofizycznych do warunków Polski, prace nad stworzeniem me-

W I kwartale br. zakończone zostały kilkuletnie prace eksperckie nad wyznaczeniem ONW typ nizinny według nowych, jednolitych we wszystkich unijnych krajach, kryteriów biofizycznych

tody zawężenia obszarów z naturalnymi ograniczeniami (*fine tuning*). W pierwszym półroczu 2017 r. MRiRW przeprowadziło konsultacje wyników tych prac z organizacjami działającymi w środowisku rolniczym.

W styczniu i marcu 2017 r. MRiRW skierowała do oceny KE raporty dotyczące wyników wyznaczenia ONW typ nizinny wg nowych zasad – pierwszy przedstawiający metodologię stosowaną do wyznaczenia obszarów z ograniczeniami naturalnymi w Polsce w oparciu o kryteria biofizyczne, drugi opisujący wyniki zastosowania procedury zawężania wyboru do obszarów z ograniczeniami naturalnymi (ang. *fine-tuning*) w Polsce. Po zakończeniu uzgodnień ze służbami KE w tym zakresie, będzie możliwe przedstawienie ostatecznych zasięgów ONW typ nizinny w Polsce.

Polska aktywnie uczestniczyła w pracach na poziomie UE nad przygotowaniem rozwiązań w zakresie nowego wyznaczenia ONW od początku tego procesu. Pozwoliło to wprowadzić korzystne dla naszego kraju rozwiązania, m.in. nowe (korzystniejsze) definicje uziarnienia, dodano kryterium pH, dodano możliwość stosowania obrębów ewidencyjnych.

W ramach toczących się na forum UE prac nad uproszczeniem obecnych regulacji prawnych (tzw. rozporządzenie Omnibus) Polska wraz z kilkoma innymi państwami poparła propozycję utrzymania do końca perspektywy 2020 r. dotychczasowych kryteriów wyznaczenia ONW. Ostateczne ustalenia tej kwestii będą podjęte w najbliższych miesiącach w ramach uzgodnień między KE, Radą UE i PE.

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

■ Aktywność na forum Unii Europejskiej

Lata 2016-2017 to okres intensywnej ofensywy dyplomatycznej na forum Unii Europejskiej na rzecz poprawy trudnej sytuacji na rynkach rolnych, w tym rynkach wieprzowiny i mleka, wywołanej przez embargo rosyjskie oraz wystąpienie przypadków afrykańskiego pomoru świń (ASF). W wyniku podjętych działań, Komisja Europejska podczas posiedzenia Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa 18 lipca 2016 r. zaprezentowała pakiet wsparcia sektora rolnego w kwocie 500 mln euro. Pakiet obejmował min: mechanizm ograniczania produkcji mleka, warunkową pomoc dostosowawczą, dobrowolne wsparcie związane z produkcją, wydłużenie okresu interwencji publicznej dla odtłuszczonego mleka w proszku, wydłużenie systemu dopłat do prywatnego przechowywania dla odtłuszczonego mleka w proszku, wsparcie dla wycofywania z rynku owoców i warzyw dokonane przez organizacje producentów.

W tym okresie aktywność Polski na forum UE skupiona była również na sprawach związanych z negocjacjami, prowadzonymi przez UE w zakresie umów handlo-

Aktywność Polski na forum UE skupiona była w ostatnich miesiącach na sprawach związanych z negocjacjami, prowadzonymi przez Unię w zakresie umów handlowych

wych. Na skutek podnoszenia przez Polskę problemu skumulowanych skutków przyszłych umów handlowych na sektor rolnictwa, Komisja Europejska na posiedzeniu Rady 23 stycznia 2017 r. przedstawiła informacje w tym zakresie.

Ponadto Polska intensywnie uczestniczyła w rozporządzeniu 6 marca 2017 r. podczas posiedzenia Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa dyskusji dotyczącej przyszłości Wspólnej Polityki Rolnej (WPR). Dla Polski głównym priorytetem jest wyrównanie dopłat bezpośrednich oraz zapewnienie odpowiedniego, w pełni wspólnotowego budżetu na WPR.

Na forum Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa apelowaliśmy także o pilne wprowadzenie przez Komisję

Europejską przepisów zakazujących nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez stronę silniejszą w łańcuchu dostaw żywności.

W latach 2016-2017 Polska brała również aktywny udział w pracach nad projektem rozporządzenia PE i Rady w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych.

Ponadto efektywnie uczestniczyliśmy w pracach nad projektem rozporządzenia w sprawie przepisów finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz zmieniającego inne rozporządzenia, w tym dot. WPR, określanym „Omnibusem”.

W celu wzmocnienia naszego stanowiska na forum UE Polska inicjowała spotkania oraz przedłożyła kilkanaście wniosków do rozpatrzenia przez Radę ds. Rolnictwa i Rybołówstwa tj.:

Minister Krzysztof Jurgiel podczas posiedzenia unijnej Rady Ministrów ds. Rolnictwa i Rybołówstwa

- 14-15 grudnia 2015 r. – wniosek Polski dotyczący podjęcia dyskusji na temat uruchomienia refundacji wywozowych do mięsa wieprzowego, jako instrumentu zarządzania kryzysowego na rynku wieprzowiny.
- 15 lutego 2016 r. – wniosek Polski dotyczący trudnej sytuacji w sektorze mleka i wieprzowiny.
- 15 lutego 2016 r. – wniosek Polski ws. ASF w zakresie rozszerzenia obszaru objętego ograniczeniami w Polsce w związku z ASF oraz wsparcia finansowego UE dla Ukrainy w celu kontroli ASF na jej terytorium oraz zabezpieczenia granicy UE-Ukraina przed przeniesieniem tej choroby.
- 25 lutego 2016 r. – przekazanie przez Polskę postulatów w zakresie wsparcia rynków mleka i wieprzowiny ze środków UE oraz w ramach pomocy krajowej.
- 11 marca 2016 r. – odbyło się spotkanie Ministra Krzysztofa Jurgieła z Philem Hoganem, Komisarzem ds. Rolnictwa i Rozwoju Wsi, podczas którego Minister Jurgiel zaakcentował konieczność dalszego wsparcia producentów mleka i wieprzowiny, aby złagodzić skutki rosyjskiego embarga oraz ASF.
- 14 marca 2016 r. – wystąpienie Polski z postulatami: ponownego wprowadzenia tymczasowego ukierunkowanego wsparcia bezpośredniego dla producentów

mleka i wieprzowiny; podniesienia cen interwencyjnych dla masła i mleka w proszku, uruchomienia subsydiów eksportowych do wieprzowiny; zwiększenia pomocy *de minimis* dla jednego gospodarstwa oraz zwiększenia ogólnych limitów dla państw członkowskich; rozważenia użycia środków z budżetu ogólnego (lub rezerwy kryzysowej) jako źródła finansowania działań mających na celu poprawę sytuacji rynkowej.

- 17-18 marca 2016 r. – poparcie przez Polskę konkluzji Rady Europejskiej uwzględniających trudną sytuację rolników w sektorze wieprzowiny i mleka.
- 11 kwietnia 2016 r. – wniosek Polski o zmianę zasad wykonawczych, które mają być przewidziane w planowanym systemie wsparcia dla producentów owoców i warzyw w związku z embargiem wprowadzonym przez Federację Rosyjską.
- 11 kwietnia 2016 r. – wspólny wniosek Polski i innych państw członkowskich ws. negocjacji w sprawie układu o stowarzyszeniu między Unią Europejską a Mercosurem.
- 13 maja 2016 r. – wizyta w Polsce – na zaproszenie Ministra Jurgieła – Komisarza UE ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności Vytenisa Andriukaitisa, poświęcona min. tematyce związanej z wirusem ASF i embargiem rosyjskim.
- 17 maja 2016 r. – wniosek Polski dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczenia atmosferycznego oraz zmiany dyrektywy 2003/35/WE.
- 17 maja 2016 r. – wniosek Polski oraz innych państw członkowskich dotyczący poważnych szkód dla produkcji rolnej spowodowanych późnym mrozem i śniegiem.
- 27-28.06.2016 r. – wniosek Polski ws. Oświadczenia warszawskiego wystosowanego przez ministrów rolnictwa Francji, Niemiec i Polski w sprawie środków wspólnego rynku.
- 18 lipca 2016 r. – wniosek Polski w sprawie suszy i jej wpływu na rośliny uprawne w Polsce.
- 10 października 2016 r. – wniosek Polski w sprawie potrzeby wdrożenia kompleksowego programu wsparcia w sektorze wieprzowiny w Polsce w związku ze skutkami rynkowymi stosowania weterynaryjnych ograniczeń spowodowanych ASF.
- 10 października 2016 r. – wniosek Polski do Komisji Europejskiej o przedstawienie prognozy sytuacji oraz dostępnych instrumentów w celu stabilizacji rynku w UE po zniesieniu systemu kwot produkcyjnych na rynku cukru.
- 10 października 2016 r. – wspólne oświadczenie Polski oraz państw członkowskich w odniesieniu do obaw dotyczących wniosku zmieniającego rozpo-

rzządzenie delegowane (UE) nr 639/2014 dotyczące zazieleniania.

- 14-15 listopada 2016 r. – wniosek Polski na temat wyników konferencji ministerialnej na temat ASF (Warszawa, 28 października 2016 r.).
- 14-15 listopada 2016 r. – wniosek Polski na temat wyników posiedzenia ministrów rolnictwa Grupy Wyszehradzkiej poszerzonych o Bułgarię, Rumunię i Słowenię (Warszawa, 26 października 2016 r.).
- 14-15 listopada 2016 r. – wniosek Polski i innych państw członkowskich na temat negocjacji w sprawie układu o stowarzyszeniu między Unią Europejską a Mercosurem.
- 23 stycznia 2017 r. – wniosek ws. zapowiadanego otwarcia negocjacji handlowych UE z Nową Zelandią.
- 6 marca 2017 r. – wniosek Polski na temat trudnej sytuacji na rynku owoców.
- 11 marca 2017 r. – odbyło się spotkanie Ministra Krzysztofa Jurgieła z Philem Hoganem, Komisarzem ds. Rolnictwa i Rozwoju Wsi, podczas którego Minister przedstawił polskie postulaty dotyczące: płatności związanych z produkcją, wsparcia dla grup producentów owoców i warzyw, wsparcia w związku z trudną sytuacją na rynku wieprzowiny w Polsce z powodu ASF, potrzebnych działań interwencyjnych w związku z trudną sytuacją na rynku jabłek w Polsce, Omnibusu, zatwierdzenia zmian PROW 2014-2020, programu Horyzont 2020 w sprawie badań i innowacji w obszarze rolnictwa.
- 11 maja 2017 r. – wniosek Polski do Komisji Europejskiej o przedstawianie aktualnych informacji w zakresie wstępowania i zwalczania ASF w państwach trzecich.

■ Współpraca bilateralna i wielostronna z państwami UE – spotkania w ramach Trójkąta Weimarskiego i poszerzonej Grupy Wyszehradzkiej

W odniesieniu do celu dotyczącego promowania polskiego stanowiska w ramach współpracy bilateralnej i wielostronnej z krajami Unii Europejskiej, w tym intensyfikacji formuły Trójkąta Weimarskiego i działań podejmowanych na forum Grupy Wyszehradzkiej, prowadzona była instytucjonalna współpraca wielostronna na szczeblu ministerialnym i eksperckim.

W ramach Trójkąta Weimarskiego odbyły się dwa spotkania Ministrów Rolnictwa Polski, Francji i Niemiec:

- 9 czerwca 2016 r. w Warszawie – podczas którego uzgodniono i podpisano „Oświadczenie Warszawskie Ministrów Rolnictwa Francji, Niemiec i Polski dotyczące wspólnych działań na rynkach rolnych”;
- 14 października 2016 r. w Le Mans – w konkluzjach którego przyjęte zostało wspólne oświadczenie Ministrów Rolnictwa państw Trójkąta Weimarskiego doty-

czące trudnej sytuacji sektora wieprzowiny w związku z konsekwencjami afrykańskiego pomoru świń.

W odniesieniu do działań podejmowanych w ramach poszerzonej Grupy Wyszehradzkiej, aktywnie uczestniczono w pracach podejmowanych w ramach prezydencji czeskiej w Grupie Wyszehradzkiej, a od 1 lipca 2016 r., z chwilą objęcia polskiego przewodnictwa w Grupie Wyszehradzkiej, zainicjowano prace na rzecz realizacji polskich priorytetów w obszarze rolnictwa i rozwoju wsi.

W październiku 2016 r., w konkluzjach pierwszego spotkania Ministrów Rolnictwa państw Grupy Wyszehradzkiej poszerzonej o Bułgarię, Rumunię i Słowenię, podpisana została Wspólna deklaracja Ministrów Rolnictwa państw Grupy Wyszehradzkiej oraz Bułgarii, Rumunii i Słowenii na rzecz silniejszego włączenia potencjału badawczego krajów Europy Środkowo-Wschodniej (EU-13) do realizacji projektów w ramach programu Horyzont 2020 w obszarze rolnictwa, w tym biogospodarki. Wynikiem dyskusji był ponadto:

- Dokument polskiej prezydencji w Grupie Wyszehradzkiej dotyczący WPR w kontekście przeglądu wieloletnich ram finansowych 2014-2020 oraz propozycji uproszczeń w projekcie prawnym „Omnibus”;
- Konkluzje spotkania Ministrów Rolnictwa państw Grupy Wyszehradzkiej poszerzonej o Bułgarię, Rumunię i Słowenię (GV4+3) 26 października 2016 r. w Warszawie;
- powołanie grupy roboczej do spraw oceny stanu prawnego obrotu ziemią rolną w krajach członkow-

Ministrowie Rolnictwa państw Grupy Wyszehradzkiej oraz Bułgarii, Rumunii i Słowenii

skich UE (pierwsze spotkanie grupy odbyło się w dniu 23 marca 2017 r. w Warszawie z udziałem ekspertów z ministerstw rolnictwa: Polski, Bułgarii, Estonii, Finlandii, Litwy, Łotwy, Niemiec, Republiki Czeskiej, Rumunii, Słowacji, Słowenii i Węgier).

Z inicjatywy Polski odbyły się spotkania Ministrów Rolnictwa państw Grupy Wyszehradzkiej: 2 mar-

ca 2017 r. w Warszawie, w ramach Szczytu Premierów państw Grupy Wyszehradzkiej, dot. tzw. podwójnej jakości artykułów spożywczych oraz 11 marca 2017 r. w Jasionce koło Rzeszowa (poszerzone o Litwę z udziałem Komisarza UE ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich Phila Hogana) dot. przyszłości Wspólnej Polityki Rolnej i obrotu nieruchomościami rolnymi.

Ponadto, kontynuowany był wielostronny dialog z państwami bałtyckimi i państwami Europy Środkowo-Wschodniej oraz Komisją Europejską w ramach zwalczania ASF.

26 lutego 2016 r. w Tallinie (Estonia) Polska uczestniczyła w spotkaniu Ministrów ds. Rolnictwa oraz Głównych Lekarzy Weterynarii z Komisarzem UE ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności Vytenisem Andriukaitisem na temat ASF. 28 października 2016 r. w Warszawie zorganizowane zostało analogiczne spotkanie Ministrów Rolnictwa oraz Głównych Lekarzy Weterynarii Litwy, Łotwy, Estonii, Finlandii, Słowacji, Węgier, Rumunii, Ukrainy, Białorusi, Rosji i Mołdawii z Komisarzem UE ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności.

■ Nowe rynki zbytu dla polskich artykułów rolno-spożywczych

Trudna sytuacja na europejskim rynku, a także przypadki występowania ASF (a następnie też zjadliwej grypy ptaków), a w konsekwencji zamknięcie szeregu rynków dla wieprzowiny i drobiu z Polski, wymogły konieczność poszukiwania nowych rynków zbytu dla polskich artykułów rolnych. Najważniejsze efekty wspólnych działań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Głównego Inspektoratu Weterynarii oraz Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa są następujące:

- 20 czerwca 2016 r., podczas wizyty sekretarza stanu Jacka Boguckiego w RPA, strony polska i południowoafrykańska zakończyły trzyletnie negocjacje i ustaliły wymagania weterynaryjne oraz podpisały wzór świadectwa zdrowia dla mrożonego mięsa drobiowego oraz surowych wyrobów mięsnych.
- 20 czerwca 2016 r. ministrowie rolnictwa Polski i Chin Krzysztof Jurgiel i Zhi Shuping podpisali protokół w sprawie wymagań fitosanitarnych dla eksportu jabłek z Polski do Chin. Podpisanie tego protokołu było ostatnim i kluczowym elementem trwającej niemal 2 lata procedury oceny analizy ryzyka fitosanitarnego związanego z eksportem świeżych jabłek z Polski do Chin. Na eksport mogą być przeznaczone owoce wyprodukowane w Polsce, które będą spełniały wymagania fitosanitarne, normy bezpieczeństwa sanitarnego oraz będą wolne od organizmów kwarantannowych Chin. Przed pierwszym sezonem eksportowym została przeprowadzona wspólna (PIORiN i AQSIQ) wyrwykowa kontrola zarejestrowa-

nych miejsc produkcji, pakowalni, pod kątem spełnienia chińskich wymagań fitosanitarnych (zatwierdzono 453 sady i 135 pakowalni). Ponadto podpisano polsko-chińskie protokoły: regulujące warunki dostępu do rynku chińskiego dla drobiu hodowlanego, jednodniowych piskląt i jaj wylęgowych drobiu (z uwzględnieniem kur niosek, drobiu hodowlanego, brojlerów), dotyczące obrotu mięsem drobiowym oraz dialogu w zakresie wznowienia eksportu mięsa wieprzowego.

- Rynki Arabii Saudyjskiej, Maroka, Chile, Ukrainy, Czarnogóry oraz Egiptu zostały otwarte dla mięsa wołowego (lub jego przetworów) a ponadto zostały zatwierdzone kolejne zakłady do eksportu wołowiny do Turcji. Rynek egipski został otwarty dla polskiego drobiu.

- 22 sierpnia 2016 r. ministrowie rolnictwa Polski i Kazachstanu – Krzysztof Jurgiel i Askar Myrzakhetmet podpisali porozumienie o współpracy w dziedzinie rolnictwa. Porozumienie dotyczy współpracy między krajami, m.in. w kwestiach uprawy roślin i hodowli zwierząt, badania odmian, kwarantanny i ochrony roślin, spraw weterynaryjnych, nauki i techniki rolniczej, mechanizacji rolnictwa, sektora rolno-spożywczego, kontaktów handlowych oraz wystaw i targów. Porozumieniem powołano także grupę roboczą ds. współpracy w dziedzinie rolnictwa, która będzie zajmować się wdrażaniem w życie zapisów polsko-kazachskiego porozumienia.

- 8 listopada 2016 r., po dwóch latach negocjacji, Ministerstwo Rolnictwa i Dobrostanu Rolników Indii poinformowało, że na podstawie przeprowadzonej analizy ryzyka, strona indyjska uznaje metodę chłodzenia (cold treatment), jako zabieg alternatywny dla fumigacji bromkiem metylu w odniesieniu do świeżych jabłek, eksportowanych z Polski do Indii.

- 21 grudnia 2016 r. Ukraina uznała regionalizację zgodnie z przepisami UE w związku z wystąpieniem wysoce zjadliwej grypy ptaków.

- uzgodnienie ze stroną gruzińską w styczniu 2017 r. nowych zapisów świadectwa zdrowia, uwzględniającego regionalizację, dla drobiu (z uwagi na wystąpienie na terytorium Polski wirusa wysoce zjadliwej grypy ptaków podtypu H5N8 nie mogły być poświadczane zapisy w świadectwie zdrowia dla eksportowanego do Gruzji mięsa drobiowego).

- 27 kwietnia 2017 r. w czasie spotkania premier Beaty Szydło z wiceprezydentem Republiki Indii M. H. Ansarim, Minister Rolnictwa RP oraz Minister Stanu w Ministerstwie Mikro, Małych i Średnich Przedsiębiorstw RI podpisali Umowę między Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi RP a Ministerstwem Rolnictwa i Dobrostanu Rolników RI o współpracy w dziedzinie rolnictwa. Jednym z istotnych celów tej Umowy jest identyfikacja barier

i ograniczeń występujących we współpracy handlowej oraz podejmowanie działań w celu ich likwidacji. Finalizowane są ze stroną indyjską m.in. ustalenia dot. otwarcia tego rynku dla mięsa drobiowego i produktów drobiowych (świadectwo zdrowia zatwierdzone przez służby indyjskie w kwietniu 2017 r.); w zaawansowanym stadium są również negocjacje dot. dostępu dla mięsa wieprzowego i produktów wieprzowych.

ARiMR – BILANS NA PLUS

Sprawną wypłatą zaliczek i płatności końcowych w ramach systemu dopłat bezpośrednich, uruchomienie prawie wszystkich działań z PROW na lata 2014-2020 oraz rozpoczęcie budowy systemu informatycznego ARiMR w oparciu o własne kadry IT – w półtorarocznym bilansie działalności Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa to najważniejsze przedsięwzięcia zrealizowane z sukcesem.

■ Dopłaty bezpośrednie

Przez ostatnie półtora roku ARiMR prowadziła 3 kampanie płatności bezpośrednich. Po przejęciu steru rządów w Agencji przez nowe kierownictwo pod koniec listopada 2015 r. okazało się, że system informatyczny potrzebny do przekazywania dopłat jest niesprawny. Nie pozwalał on przetwarzać właściwie danych, co w efekcie uniemożliwiało wypłatę środków dla rolników. Sytuacja wymagała pilnego przygotowania „planu ratunkowego” i podjęcia natychmiastowych działań, m.in. renegocjacji umów z wykonawcą systemu IT.

Od 15 marca do 31 maja br. ARiMR przyjmowała wnioski o płatności bezpośrednie za 2017 r.

Dzięki zaangażowaniu i determinacji wszystkich pracowników ARiMR i wsparciu resortu rolnictwa udało się z sukcesem wypłacić dopłaty bezpośrednie za 2015 r. i na konta 1,35 mln rolników trafiło w terminie ponad 14,3 mld zł.

Kampania 2016 była w historii Agencji wyjątkowa. Po raz pierwszy rolnicy otrzymali zaliczki na poczet płatności bezpośrednich w wysokości 70 proc. Ich wypłata trwała od 17 października do 30 listopada 2016 r. W tym czasie wypłacono rolnikom 9,66 mld zł z ogólnej puli 14,8 mld zł przeznaczonej na ubiegłoroczne dopłaty. W porównaniu z kampanią 2015 tempo przekazywania dopłat za 2016 r. jest szybsze. Nie ma więc zagrożenia, że w ustawowym terminie, czyli do 30 czerwca 2017 r., nie zostaną wypłacone pozostałe środki.

Dwa tygodnie więcej – od 15 marca do 31 maja – mieli rolnicy na składanie wniosków o płatności bezpośrednie za 2017 r. Do 1 czerwca w ARiMR zarejestrowano 1,32 mln wniosków o dopłaty obszarowe. To 97,74 proc. wszystkich wniosków złożonych przed rokiem. Ostateczny bilans znany będzie po 26 czerwca. To graniczna data dostarczania dokumentów. Rolnik, który nie złożył ich do końca maja, musi się jednak liczyć z tym, że za każdy roboczy dzień opóźnienia należne mu dopłaty będą pomniejszone o 1 proc.

O około 50 proc. wzrosła w porównaniu z ubiegłym rokiem liczba wniosków złożonych przez internet. To załuga m.in. zmodyfikowanej aplikacji e-wniosek, do której wprowadzono szereg udogodnień.

Najpopularniejszym instrumentem wsparcia z PROW 2014-2020 okazały się premie na modernizację gospodarstw rolnych

■ PROW 2014-2020

Prawie 6,52 mld zł trafiło do tej pory za pośrednictwem Agencji na konta rolników, przedsiębiorców i samorządów z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Prawie wszystkie działania z tego programu zostały już uruchomione.

Realizacja PROW 2014-2020 ruszyła na dobre z początkiem 2016 r., kiedy to ARiMR wraz z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi przygotowały harmonogram wdrażania nowego PROW. Ta swoista „mapa drogowa”, w której zostały określone terminy naborów, po-

O premię na rozpoczęcie samodzielnego gospodarowania w wysokości 100 tys. zł ubiegało się łącznie w trzech dotychczasowych naborach ponad 11 tys. młodych rolników

zwala rolnikom i przedsiębiorcom zawniasz skompletować potrzebne dokumenty i dokładnie przygotować się do złożenia wniosku o przyznanie pomocy. Dzięki temu nie ma konieczności uzupełniania dokumentów, skraca się czas ich weryfikacji i przyspiesza wypłata pieniędzy.

Harmonogram okazał się pomocnym narzędziem, o czym może świadczyć np. ubiegłoroczny, rekordowy nabór wniosków na *Modernizację gospodarstw rolnych*. Złożono ich 30,5 tys., dziesięciokrotnie więcej niż w 2015 r. Drugim, najpopularniejszym instrumentem wsparcia z PROW okazały się premie na restrukturyzację małych gospodarstw. To nowe działanie, którego nie było w poprzednich edycjach programu. Na tegoroczny, pierwszy nabór wpłynęło 10,8 tys. wniosków. Na trzecim miejscu znalazły się premie na rozpoczęcie działalności gospodarczej przez młodych rolników. Ubiegało się o nie łącznie w trzech dotychczasowych naborach ponad 11 tys. osób, które nie ukończyły 40. roku życia i swoje plany zawodowe związały z wsią oraz prowadzeniem gospodarstwa.

■ Wsparcie krajowe

ARiMR kontynuowała wsparcie finansowe rolników z budżetu krajowego. Ta pomoc udzielana jest w formie dopłat do oprocentowania oraz gwarancji, poręczeń i spłaty preferencyjnych kredytów inwestycyjnych i klęskowych, poręczeń spłaty kredytów studenckich, dofinansowania kosztów ponoszonych przez producentów rolnych na utylizację padłych zwierząt oraz dofinansowania kosztów poniesionych na przygotowanie wniosku o rejestrację nazw i oznaczeń geograficznych pierwotnych produktów rolnych. Od stycznia 2016 r. do maja 2017 r. Agencja przekazała na pomoc krajową blisko 580 mln zł.

Z pieniędzy tych skorzystali m.in. producenci mleka, świń oraz owoców i warzyw, którym w reakcji na szczególnie trudną sytuację na tych rynkach rolnych, Agencja umożliwiła ubieganie się o nieoprocentowane po-

życzki na spłatę zobowiązań publiczno-prawnych oraz preferencyjne kredyty na spłatę zobowiązań cywilno-prawnych. Z pierwszej możliwości skorzystało 1805 producentów rolnych, którym wypłacono łącznie ponad 92 mln zł, z drugiej – 189, którym udzielono kredytów na łączną kwotę około 95 mln zł.

Pomoc finansową otrzymali także hodowcy drobiu, którzy ponieśli straty w wyniku wystąpienia na terenie Polski wysoce zjadliwej grypy ptaków. Łączna kwota rekompensat z tego tytułu wyniosła ponad 20 mln zł.

Większej niż poprzednio liczbie rolników z terenów objętych afrykańskim pomorem świń umożliwiono przystąpienie do programu bioasekuracji. Otrzymali oni odszkodowania za zabite lub poddane ubojowi zwierzęta lub rekompensaty za rezygnację z hodowli świń.

■ Polityka informacyjna

W ostatnich osiemnastu miesiącach Agencja uruchomi-

W bieżącym roku dotychczasowe formy kontaktu z ARiMR zostały uzupełnione o system informacji e-smesowej

ła kilka nowych narzędzi informacyjnych dla klientów, które uzupełniają dotychczasowe formy kontaktu w postaci strony internetowej ARiMR oraz bezpłatnej infolinii.

1 września 2016 r. we wszystkich biurach powiatowych i oddziałach regionalnych zostały otwarte punkty informacyjne. Od dyżurujących w nich w godz. 7.30 – 15.30 pracowników Agencji można bezpośrednio dowiedzieć się m.in. o programach wsparcia oferowanych przez ARiMR, zasadach i warunkach przyznawania wsparcia, potrzebnych dokumentach, by się o nie ubiegać, czy terminach składania wniosków.

Kolejną nowością jest specjalny formularz, który umożliwia za pośrednictwem e-maila zadawanie pytań w konkretnych sprawach. Znaleźć go można na stronie internetowej Agencji pod adresem: <http://www.arimr.gov.pl/zadaj-pytanie/>. Zaletą tego formularza, który działa od stycznia bieżącego roku, jest jego prosta konstrukcja, a także fakt, że zadawane pytania od razu trafią do ekspertów ARiMR z danej

dziedziny. Takie usprawnienie powoduje przede wszystkim skrócenie czasu na otrzymanie odpowiedzi.

Natomiast w bieżącym roku Agencja uruchomiła system informacji esemesowej. Klienci za jego pośrednictwem otrzymują m.in. przypomnienia o terminach złożenia wniosków, czy aktualnych naborach.

■ Działania w zakresie IT

W październiku 2016 r. ARiMR otworzyła w Lublinie zamiejscowy wydział Departamentu Informatyki. Ma on za zadanie budowę własnymi siłami systemów IT, m.in. tworzenie rozwiązań informatycznych potrzebnych do sprawnej dystrybucji płatności obszarowych. W lubelskim zespole zatrudnionych jest obecnie ok. 40 programistów, docelowo ma tu pracować 100 osób. Celem powołania tej specjalistycznej placówki jest stopniowe uniezależnianie się Agencji od zewnętrznych dostawców.

ARiMR ma już na swoim koncie kilka samodzielnych projektów informatycznych. I tak, 18 marca 2017 r. ruszył specjalny Portal Ogłoszeń dla rolników, który ma pomóc w wypełnieniu zasady konkurencyjności przy wyborze dostawców usług, towarów i robót w ramach PROW na lata 2014-2020. Programiści ARiMR stworzyli również Centrum Kontroli Krzyżowej oraz oprogramowanie do obsługi pożyczek udzielanych w ramach pomocy krajowej. Agencja przejęła także system informatyczny do wdrażania programu wsparcia dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER z PROW, który teraz obsługuje i rozwija. Kolejnym sa-

Do zadań ARR należy również wsparcie pszczelarzy

modzielnym projektem ARiMR jest uruchomiony 16 maja 2017 r. program digitalizacji wniosków o przyznanie płatności obszarowych. W praktyce polega on na tworzeniu z papierowej wersji wniosku jego cyfrowej kopii. System przynosi szereg korzyści nie tylko w pracy Agencji, zyskują na nim również klienci. Rozwiązanie to umożliwi bowiem m.in. bieżący i prostszy dostęp do przyjętych wniosków i zawartych w nich danych, a co za tym idzie sprawniejszy obieg dokumentów i tym samym szybszą obsługę wniosków na każdym etapie ich rozpatrywania.

ARR – WSPARCIE I PROMOCJA

■ Działania interwencyjne

Agencja Rynku Rolnego realizuje szereg działań interwencyjnych, na które od 2016 r. wypłacono 1,2 mld zł. W ramach obecnie realizowanej transzy embarga rosyjskiego (Wow) ilości przyznane dla Polski przez KE to: 90,4 tys. ton jabłek i gruszek, 10,9 tys. ton pomidorów, marchwi, słodkiej papryki, ogórków i korniszonów, 600 ton brzoskwiń, 500 ton śliwek i winogron. Ponadto 3 marca br. Polsce przyznano dodatkową ilość 7720 ton. 31 maja wydano decyzję na kwotę ponad 89 mln zł. W związku z trudną sytuacją na rynku mleka od lipca 2015 r. ARR realizuje interwencyjne zakupy odtłuszczonego mleka w proszku (OMP). W magazynach interwencyjnych znajduje się łącznie 36 322,53 ton OMP o wartości 268,1 mln zł. Działania interwencyjne obejmują również dopłaty

do prywatnego przechowywania masła i OMP. Realizacja mechanizmu dopłat do prywatnego przechowywania masła i OMP wyprodukowanego w zakładzie produkcyjnym

W związku z trudną sytuacją na rynku mleka od lipca 2015 r. ARR realizuje interwencyjne zakupy odtłuszczonego mleka w proszku

Dopłaty do prywatnego przechowywania	Termin składania wniosków	Zawarte umowy	Rozliczone umowy	Wypłacono przedsiębiorcom
			stan na 31 maja 2017 r.	
masła	30 września 2016 r.	202 umowy na 4 290,9 ton	226 umów na 4794,9 ton	1 183 525 zł
mleka w proszku	28 lutego 2017 r. (przedłużony)	111 umów na 2845,85 ton	125 umów na 3108 ton	572 945 zł

Okres ograniczenia	Liczba wniosków przyjętych (kompletnych przekazanych do KE)	Wielkość ograniczenia dostaw zgłoszona do KE	Kwota przyznana przez KE
I – październiki, listopad, grudzień 2016 r.	3 779	53, 3 tys. ton	32, 243 mln zł
II – listopad, grudzień 2016 r. i styczeń 2017 r.	766	8, 6 tys. ton	0,651 mln zł

na terenie UE, w okresie 60 dni przed dniem złożenia formularza umowy w ARR.

W styczniu 2016 r. KE uruchomiła ponownie mechanizm dopłat do prywatnego przechowywania wieprzowiny w związku z trudną sytuacją na tym rynku. Działanie to pozwoliło czasowo ograniczyć podaż tego mięsa. W ramach mechanizmu wypłacono łącznie 9,2 mln zł (umowy zawarte w 2015-2016). Ponadto ARR wypłaciła dopłaty do materiału siewnego. Od 1 stycznia 2016 do 31 maja 2017 ARR wypłaciła producentom rolnym dopłaty w łącznej wysokości ok. 88 mln zł. Do zadań Agencji należy również wsparcie pszczelarzy. W październiku 2016 r. w ramach programu wspierającego pszczelarstwo rozliczono umowy na kwotę 21,7 mln zł, a w sezonie 2016/2017 do realizacji przyjęto projekty na kwotę około 25,3 mln zł. Każdego roku ARR wspiera ponad 40 tys. pszczelarzy.

Na programy „Owoce i warzywa w szkole” oraz „Mleko w szkole” przeznaczono od 2016 r. ponad 284 mln zł

Od września 2016 r. ARR realizuje mechanizm uruchomiony przez KE pomoc na ograniczenie produkcji mleka w ramach pakietu mlecznego. Wypłacono już ponad 30 mln zł.

■ Nadzwyczajne wsparcie

W ramach mechanizmu *nadzwyczajne wsparcie w sektorze mleka i wieprzowiny* ARR wypłaciła z budżetu unijnego i krajowego ponad 245 mln zł. Wykonano ponad 309 tys. przelewów bankowych. Środki finansowe trafiły na konta producentów mleka i wieprzowiny przed urzędowym terminem.

■ Grupy i organizacje producentów

W chwili obecnej w Polsce funkcjonuje 266 uznanych organizacji producentów owoców i warzyw oraz 2 wstępnie uznane grupy producentów owoców i warzyw. Organizacje producentów opracowują pro-

gram operacyjny, którego działania zawierają się w obszarze: marketingu, poprawy jakości owoców i warzyw, planowania produkcji oraz ochrony środowiska. ARR realizuje również zadania związane z funkcjonowaniem grup producentów rolnych i ich związków (od grudnia 2015 r.) Obecnie w Polsce zarejestrowanych (aktywnych) jest 1126 grup producentów rolnych (stan na 15 kwietnia 2017 r.) oraz 2 związki grup producentów rolnych.

■ Programy szkolne

ARR realizuje dwa programy szkolne: „Owoce i warzywa w szkole” oraz „Mleko w szkole”. W programie OwS uczestniczyło ok. 12 tys. szkół podstawowych. W całym roku 2016 na program przeznaczono ponad 84 mln zł, natomiast w programie „Mleko w szkole” uczestniczy około 14 tys. placówek oświatowych. W 2016 r. w ramach tego programu wypłacono ponad 160 mln zł. Dwa programy szkolne są również realizowane w 2017 r. Do maja na OwS wypłacono ponad 40 mln zł, zaś na „Mleko w szkole” 65 mln zł. Od 2016 r. na programy szkolne przeznaczono ponad 284 mln zł.

■ POPŻ

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (POPŻ) obejmuje zakup i dystrybucję żywności wśród osób najbardziej potrzebujących oraz działania towarzyszące. ARR organizuje przetargi na dostawy artykułów spożywczych do magazynów organizacji partnerskich. Zawiera i rozlicza umowy z wykonawcami oraz z organizacjami partnerskimi. W ramach Podprogramu 2016 do magazynów organizacji partnerskich dostarczono ok. 65 tys. ton artykułów spożywczych o łącznej wartości około 300 mln zł. W tym roku przewiduje się dostarczenie do magazynów organizacji partnerskich ok. 67 tys. ton artykułów spożywczych o łącznej wartości około 350 mln zł.

■ Promocja polskich produktów zagranicą

Dzięki nowym działaniom dla polskich produktów rolno-spożywczych zostało otwartych 27 nowych rynków zbytu (Kuba, Salwador, Kostaryka, Brazylia, USA, Chile,

Ukraina, Bośnia i Hercegowina, Macedonia, Czarnogóra, Mołdawia, Kazachstan, Chiny, Japonia, Indonezja, Indie, Arabia, Saudyjska, Turcja, Wybrzeże Kości Słoniowej, Republika Południowej Afryki, Algieria, Egipt). Polskie jabłka są już w drodze do Chin i Indii. Od początku 2016 r. w 19 misjach handlowych organizowanych przez ARR wzięło udział około 200 firm. Przed każdą misją handlową są organizowane szkolenia i spotkania dla przedsiębiorców zainteresowanych tymi rynkami zbytu.

■ Mechanizm WPR

ARR prowadzi działania promocyjne i informacyjne na rynkach wybranych produktów rolnych. Od 1 stycznia 2016 r. do 30 kwietnia 2017 r. w ramach realizacji 16 kampanii na 5 kontynentach, m.in. przez udzielenie wsparcia finansowego organizacjom branżowym i/lub międzybranżowym o łącznym budżecie wynoszącym blisko 70 mln zł.

■ Brand

We wrześniu 2016 r. ARR podpisała umowę z Ministerstwem Rozwoju na realizację projektu „Promocja gospodarki w oparciu o polskie marki produktowe – Marka Polskiej Gospodarki – Brand poddziałanie 3.3.2 Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020”. W ramach umowy jest realizowany m.in. udział w targach, wizyty kontrahentów i dziennikarzy. Dotychczas ARR zorganizowała stoiska informacyjne Programu na targach SIAL PARIS 2016 oraz SIAL CHINA 2017 w Szanghaju i IRAN AGRO FOOD 2017 w Teheranie. Ponadto przy okazji targów Polagra Food 2016 odbyły się misje przyjazdowe zagranicznych dziennikarzy i kontrahentów z Wietnamu, Chin i RPA.

■ Portal PUE

Platforma Usług Elektronicznych (PUE) to platforma, która jest dostępna dla beneficjentów za pośrednictwem strony internetowej Agencji Rynku Rolnego. Daje ona możliwość składania wniosków drogą elektroniczną. Jej podstawowymi funkcjami jest wypełnienie formularzy elektronicznych udostępnionych w ramach poszczególnych usług, opatrzenie ich podpisem (kwalifikowany podpis elektroniczny bądź profil zaufany ePUAP) oraz ich przesłanie do ARR. Dzięki PUE można również uzyskać dostęp do danych zgromadzonych w Profilu Interesanta, wnieść należną opłatę, sprawdzić stan sprawy oraz uzupełnić braki w dokumentach.

ANR – DZIERŻAWA GŁÓWNYM ZADANIEM

Na przełomie listopada i grudnia 2015 r. nastąpiła zmiana polityki państwa w zakresie gospodarowania

mieniem Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. Podstawową formą rozdysponowania państwowych gruntów stała się dzierżawa, a nie jak w ubiegłych latach sprzedaż. Agencja Nieruchomości Rolnych jako powiernik Skarbu Państwa w odniesieniu do nierucho-

Podstawową formą rozdysponowania pozostającej w Zasobie Skarbu Państwa ziemi rolniczej są prowadzone przez ANR przetargi ograniczone na dzierżawę. Mogą w nich uczestniczyć wyłącznie rolnicy indywidualni zamierzający utworzyć lub powiększyć gospodarstwo rodzinne

mości Zasobu, już na początku stycznia 2016 r. wprowadziła nowe zasady wydzierżawiania gruntów rolnych (określone w zarządzeniu Prezesa ANR nr 2/2016). W dokumencie tym wskazano m. in., iż podstawowym rodzajem przetargów na dzierżawę jest przetarg ograniczony, w którym mogą uczestniczyć wyłącznie rolnicy indywidualni zamierzający powiększyć lub utworzyć gospodarstwo rodzinne. Wejście w życie 30 kwietnia 2016 r. ustawy o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw, nałożyło na Agencję nowe zadania oraz ustawowo usankcjonowało zasadę, iż podstawowym sposobem zagospodarowania państwowych gruntów jest dzierżawa.

W 2016 r. Agencja Nieruchomości Rolnych przeprowadziła łącznie 14 047 przetargów na dzierżawę i zaoferowała do wydzierżawienia grunty o łącznej powierzchni 75 189 ha. Z tego rozstrzygniętych zostało 10 400 przetargów na grunty o powierzchni 65 305 ha. Prawie 60% wszystkich przetargów stanowiły przetargi ograniczone (8335 przetargów). W tym trybie (przetargu ograniczonego) zaoferowano rolnikom grunty o powierzchni 68 104 ha, co daje ponad 90% powierzchni gruntów spośród wszystkich wystawionych do dzierżawy. Do końca 2016 r. Agencja zawarła 8650 umów dzierżawy. Na ich podstawie wydzierżawiła grunty o łącznej pow. 59 357 ha. Największy areal wydzierżawiono w województwach: zachodniopomorskim (12 023 ha), lubuskim (9155 ha), dolnośląskim (8297 ha) i warmińsko-mazurskim (7330 ha). Średni czynsz dzierżawny dla umów dzierżawy zawartych w 2016 r. w ANR wynosi 12,6 dt pszenicy.

W 2017 r. Agencja przeprowadziła 4607 przetargów na dzierżawę, w wyniku których do 30 kwietnia wydzierżawiła 21 234 ha. Największą powierzchnię gruntów w tym okresie wydzierżawiono rolnikom w woj. zachodniopomorskim, warmińsko-mazurskim, dolnośląskim i pomorskim.

Warto dodać, że zakaz sprzedaży gruntów Zasobu WRSP wprowadzony ustawą z 14 kwietnia 2016 r. o wstrzymaniu sprzedaży... nie jest bezwzględny. Ograniczenia w sprzedaży państwowych gruntów nie dotyczą m. in.: nieruchomości rolnych do 2 ha, nieruchomości nierolnych przeznaczonych m.in. pod budownictwo mieszkaniowe, centra biznesowo-logistyczne czy składy magazynowe, nieruchomości położonych w specjalnych strefach ekonomicznych (SSE).

W 2016 r. Agencja sprzedała grunty o łącznej pow. 17 914 ha i wykonała roczny plan na poziomie ok. 85% (plan zakładał sprzedaż 21 tys. ha). W tym celu Agencja zorganizowała 14 222 tys. przetargów i zaoferowała do nabycia grunty o łącznej pow. 6434 ha. Z tego rozstrzygniętych zostało 1927 przetargów na grunty o powierzchni 1202 ha. Prawie 23% wszystkich przetargów stanowiły przetargi ograniczone. Ponadto Agencja sprzedała w trybie przetargowym 655 ha gruntów przeznaczonych na cele inwestycyjne.

Agencja w ramach kontynuacji rozpoczętych w 2015 r. procedur sprzedaży nieruchomości Zasobu, sprzedała w 2016 r. ponad 16,5 tys. ha gruntów, głównie w trybie bezprzetargowym na rzecz dotychczasowych dzierżawców (na podstawie art. 29 ust. 1. pkt 3 ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa). Transakcje te stanowiły ponad 90% powierzchni nieruchomości sprzedanych przez Agencję w ubiegłym roku. Największy areal gruntów Agencja sprzedała w województwach: wielkopolskim (3483 ha), lubuskim (2753 ha), zachodniopomorskim (1812 ha), kujawsko-pomorskim (1555 ha), warmińsko-mazurskim (1591 ha).

W 2017 r. Agencja przeprowadziła 12 219 przetargów na sprzedaż, w wyniku których do 30 kwietnia sprzedała 1757 ha co stanowi 19% wykonania rocznego planu założonego na poziomie 9120 ha.

Zmianę polityki państwa w zakresie gospodarowania mieniem Zasobu WRSP w sposób jednoznaczny obrazują dane statystyczne dot. dzierżawy i sprzedaży państwowych gruntów za 2016 r. i za pierwsze 4 miesiące 2017 r. w odniesieniu do lat poprzednich. W 2015 r. Agencja wydzierżawiła rolnikom zaledwie 37,3 tys. ha, w porównaniu z prawie 60 tys. ha w 2016 r. Powierzchnia gruntów wydzierżawionych w 2016 r. wzrosła do ponad 160% w odniesieniu do poprzedniego roku. Zgoła odmiennie przedstawia się statystyka w zakresie

sprzedaży nieruchomości Zasobu. Na 2015 r. zaplanowano sprzedaż ponad 101 tys. ha z czego sprzedano 76,7 tys. ha i zrealizowano plan na poziomie niespełna 77%. W 2016 r. Agencja sprzedała około 18 tys. ha gruntów, co stanowiło 23% poziomu sprzedaży w 2015 r. Podkreślić należy, że w kolejnych latach do 2019 r. plan sprzedaży nieruchomości Zasobu ustalono na poziomie nieco ponad 9 tys. ha rocznie. Przyjęty plan stanowi niespełna 9% powierzchni państwowej ziemi, sprzedawanej corocznie w okresie ostatnich kilkudziesięciu lat.

Wysokość czynszu dzierżawnego uzależniona jest od klasy gruntów i ich potencjału produkcyjnego

◦ zmniejszającym się zainteresowaniu rolników nabywaniem na własność nieruchomości, na korzyść dzierżawy świadczyć może skuteczność przetargów na sprzedaż gruntów rolnych Zasobu w 2016 r. i 2017 r., która wynosiła niespełna 14%, w porównaniu z prawie 85% skutecznością przetargów na dzierżawę. Wynika z tego, że bardzo atrakcyjną i cieszącą się dużym zainteresowaniem rolników formą zagospodarowania państwowych gruntów okazała się dzierżawa. Zwłaszcza po 20 sierpnia, kiedy to weszło w życie Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi regulujące wysokość czynszu w zależności od klasy gruntów i ich potencjału produkcyjnego. Wśród kryteriów przetargowych ofert pisemnych, najczęściej brane są pod uwagę wielkość gospodarstwa i jego odległość od oferowanego gruntu oraz charakter dominującej produkcji rolnej. Preferowana jest produkcja zwierzęca. Rolnicy wolą dzierżawić większe powierzchniowo nieruchomości, bo tylko oni mogą startować w przetargach ograniczonych na dzierżawę gruntów rolnych. Przetargi mają formę licytacyjną lub oferty pisemnej, a w przypadku tej drugiej wysokość czynszu nie jest decydującym kryterium wyboru zwycięzcy.

Materiał opracowany przez MRiRW, ARiMR, ARR i ANR

Zdjęcia: fotolia, ©Pantherstock/ Photogenica

Kolejna szansa, by dostać pomoc na modernizację gospodarstwa

Ogłoszono nabory wniosków w ramach *Modernizacji gospodarstw rolnych* – przeczytaj, jakie są różnice w stosunku do już przeprowadzonych naborów z tego źródła wsparcia w latach 2015 i 2016

Wnioski o przyznanie pomocy na *Modernizację gospodarstw rolnych* na realizację operacji w ramach obszarów: rozwój produkcji psziąt, rozwój produkcji mleka krowiego lub rozwój produkcji bydła mięsnego będzie można składać od 29 czerwca do 28 lipca 2017 r. Termin i zasady przyznawania pomocy zostały podane do publicznej wiadomości przez Prezesa ARiMR 24 maja.

Podstawową różnicą w stosunku do ostatnich – z 2016 r. – naborów wniosków o przyznanie pomocy na operacje typu *Modernizacja gospodarstw rolnych* jest to, że nie obejmują one możliwości składania wniosków w ramach tzw. obszaru D związanego z racjonalizacją technologii produkcji, wprowadzeniem innowacji, zmianą profilu produkcji, zwiększeniem skali produkcji, poprawą jakości produkcji lub zwiększeniem wartości dodanej produktu, w którym można było ubiegać się o dofinansowanie do zakupu maszyn, nasadzeń czy budowy budynków inne niż inwentarskie.

Ogłoszone nabory, wzorem roku 2015 dotyczą obszarów:

- rozwój produkcji psziąt, zwanego „obszarem A”;
- rozwój produkcji mleka krowiego, zwanego „obszarem B”;

- rozwój produkcji bydła mięsnego, zwanego „obszarem C”.

Pomoc przyznaje się w formie refundacji części kosztów związanych bezpośrednio:

- z budową, modernizacją budynków inwentarskich, w tym ich wyposażaniem;
- adaptacją innych istniejących w gospodarstwie budynków na budynki inwentarskie, w tym ich wyposażaniem;
- budową lub modernizacją magazynów paszowych w gospodarstwach, w których jest prowadzona produkcja zwierzęca, w tym ich wyposażaniem;
- z kosztami ogólnymi inwestycji np. przygotowanie biznes planu.

Limit pomocy na gospodarstwo i beneficjenta w okresie 2014-2020 wynosi 500 tys. zł i do takiej kwoty można ubiegać się o dofinansowanie realizacji operacji w obszarach B i C. W przypadku realizacji operacji w obszarze rozwój produkcji psziąt można ubiegać się o pomoc do wysokości 900 tys. zł.

Jest to zgodne z przyjętym harmonogramem planowanych naborów wniosków w ramach PROW 2014-2020 w 2017 r., dostępnym na stronie internetowej ARiMR oraz MRiRW (pod adresem: <http://www.arimr.gov.pl/pomoc-unijna/prow-2014-2020.html> – oraz adresem: <http://www.minrol.gov.pl/Wsparcie>

Od 29 czerwca do 28 lipca można będzie składać wnioski o przyznanie pomocy na „Modernizację gospodarstw rolnych”. Limit pomocy na gospodarstwo i beneficjenta w latach 2014-2020 wynosi 500 tys. zł w obszarach B i C oraz 900 tys. zł w obszarze A

Jeżeli gospodarstwa osób wspólnie wnioskujących są położone na obszarze więcej niż jednego województwa, wniosek należy złożyć w województwie, w którym położona jest największa część gospodarstw

-rolnictwa/Program-Rozwoju-Obszarow-Wiejskich-2014-2020/Harmonogram-naboru-wnioskow-PROW-2014-2020).

Kolejne zmiany są już wynikiem nowelizacji przepisów rozporządzenia wykonawczego regulującego zasady przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu *Modernizacja gospodarstw rolnych* w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego PROW 2014-2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 1617).

Nowelizacja tych przepisów wprowadziła, w odniesieniu do obszaru rozwój produkcji roślin, zwiększony górny próg wielkości ekonomicznej gospodarstwa (SO). Zatem w naborze przeprowadzonym w 2017 r. o pomoc mogą ubiegać się rolnicy posiadający gospodarstwa, których wielkość ekonomiczna (SO) jest nie większa niż 250 tys. euro. W przypadku pozostałych obszarów nie wprowadzono w tym zakresie zmian, zatem obowiązuje nie przekroczenie progu wielkości ekonomicznej gospodarstwa (200 tys. euro).

Nowelizacja rozporządzenia precyzuje również, że aby uzyskać punkty za kryterium związane

z uczestnictwem w systemach jakości (uniijnych lub krajowych), w tym za uczestnictwo w systemie rolnictwa ekologicznego, należy być uczestnikiem tego systemu już w momencie składania wniosku o przyznanie pomocy oraz planowana operacja musi dotyczyć produkcji objętej tym systemem. Przy czym w przypadku rolnictwa ekologicznego dodatkowo suma powierzchni gruntów ornych, sadów, łąk trwałych i pastwisk trwałych w gospodarstwie objętych tym systemem musi stanowić, co najmniej 50% sumy powierzchni gruntów ornych, sadów, łąk trwałych i pastwisk trwałych w tym gospodarstwie.

Nowelizacją rozporządzenia uchylono natomiast przepis, zgodnie z którym w przypadku złożenia w terminie wniosku o przyznanie pomocy do oddziału regionalnego Agencji, który nie jest właściwy, pomoc przysługiwała po wnioskach o przyznanie pomocy, których kolejność ustalono zgodnie z określonymi kryteriami wyboru operacji. Niemniej jednak pozostaje wiążąca wnioskodawcę zasada, że wniosek o przyznanie pomocy należy złożyć w oddziale regionalnym ARiMR (OR ARiMR) właściwym ze względu

na miejsce realizacji operacji albo w biurze powiatowym Agencji (BP ARiMR), znajdującym się na obszarze właściwości miejscowej OR ARiMR właściwego ze względu na miejsce realizacji operacji lub przesyłką, nadaną w placówce pocztowej operatora wyznaczonego wysłaną na adres właściwego OR ARiMR. Jeżeli gospodarstwa osób wspólnie wnioskujących są położone na obszarze więcej niż jednego województwa, wniosek składa się w tym województwie, w którym jest położona największa część tych gospodarstw, za wyjątkiem sytuacji, w których realizacja operacji obejmuje inwestycje budowlane w rozumieniu przepisów prawa budowlanego lub inwestycje związane z zakładaniem sadów lub plantacji krzewów owocowych, gatunków owocujących efektywnie dłużej niż 5 lat.

Bardzo istotnym jest, m.in. ze względu na ustalenie kryteriów dostępu do pomocy, aby zostały wypełnione wszystkie pozycje wniosku i dołączone wymagane załączniki. Jeżeli wniosek o przyznanie pomocy lub dołączone do niego dokumenty nie zawierają danych niezbędnych do ustalenia liczby punktów za dane kryterium lub do tego wniosku nie dołączono dokumentów potwierdzających te dane lub potwierdzających spełnianie danego kryterium, punkty nie zostaną przyznane. Natomiast w myśl przepisów rozporządzenia Agencja nie przyznaje pomocy, jeżeli na podstawie złożonego wniosku i załączników lub jeżeli w wyniku zmiany danych zawartych we wniosku mających wpływ na ustalenie kolejności przysługiwania pomocy w przypadku obszarów A, B lub C, przyznano mniej niż 4 punkty.

Departament Działań Inwestycyjnych

☎ 22 318 47 00

Zdjęcia: fotolia

Restrukturyzacja małych gospodarstw na terenach ASF

Od 29 czerwca 2017 r. rozpoczyna się nabór wniosków o przyznanie pomocy na *Restrukturyzację małych gospodarstw*, tym razem na operacje związane ze zmianą profilu produkcji w gospodarstwach realizowane na obszarach wyznaczonych w związku ze zwalczaniem afrykańskiego pomoru świń (ASF). Wnioski będzie można składać do 28 lipca 2017 r.

Tym razem wsparcie w wysokości 60 tys. zł będzie udzielane rolnikom, którzy prowadzą produkcję trzody chlewnej na obszarach wyznaczonych w związku ze zwalczaniem afrykańskiego pomoru świń (ASF) i zdecydują się na trwałą rezygnację z tej produkcji, tj. co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy. Beneficjent musi zrezygnować z produkcji trzody chlewnej najpóźniej w ciągu 9 miesięcy od dnia otrzymania decyzji o przyznaniu pomocy, tj. do dnia złożenia wniosku o płatność pierwszej raty pomocy.

Z premii mogą skorzystać osoby, które m.in. posiadają gospodarstwo rolne o wielkości ekonomicznej mniejszej niż 10 tys. euro oraz podlegają ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy i w pełnym zakresie, jako rolnik lub małżonek rolnika nieprzerwanie, przez co najmniej 24 miesiące poprzedzające miesiąc złożenia wniosku o przyznanie pomocy oraz w tym okresie nie prowadziły innej niż rolnicza działalności gospodarczej.

W związku z wystąpieniem wirusa afrykańskiego pomoru świń (ASF) na terytorium Polski wyznaczono specjalne obszary objęte różnymi restrykcjami. Zdefiniowano i zlokalizowano obszar zagrożenia, obszar objęty ograniczeniami oraz obszar ochronny. Na chwilę obecną w związku ze zwalczaniem ASF wyznaczono obszary

na terenie województw: podlaskiego, warmińsko-mazurskiego, mazowieckiego oraz lubelskiego. W grupie gospodarstw utrzymujących trzodę chlewną na tych terenach dominują małe gospodarstwa. Mogą one mieć trudności ze spełnieniem wymagań bioasekuracji w dłuższej perspektywie czasowej. Z tego powodu MRiRW podjęło działania, których głównym celem jest ograniczenie rozprzestrzeniania się ASF poprzez zmniejszenie populacji trzody chlewnej na zagrożonych terenach.

Jednym z takich działań jest zmiana Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, w konsekwencji również przepisów krajo-

wych w zakresie poddziałania 6.3 „Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw”, typ operacji Restrukturyzacja małych gospodarstw. Celem ww. zmiany jest umożliwienie udzielenia wsparcia rolnikom, którzy prowadzą produkcję świń na obszarach wyznaczonych w związku ze zwalczaniem ASF i zdecydują się na trwałą rezygnację z tej produkcji. Pomoc będzie zatem przyznawana zarówno na operacje związane ze zmianą profilu produkcji w gospodarstwach, w których prowadzona jest hodowla lub chów trzody chlewnej, realizowane na obszarach wyznaczonych w związku ze zwalczaniem ASF jak i na operacje innego typu. Nabory wniosków o przyznanie pomocy będą jednak ogłaszane odrębnie.

Szczegółowe warunki przyznawania pomocy finansowej w ramach przedmiotowego poddziałania określają przepisy rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 paź-

Wsparcie w wysokości 60 tys. zł będą mogli otrzymać rolnicy prowadzący produkcję trzody chlewnej na terenach ASF

dziennika 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu *Restrukturyzacja małych gospodarstw* w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2015 r., poz. 1813, z późn. zm.).

Pomoc w ramach *Restrukturyzacji małych gospodarstw* na operacje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF, może zostać przyznana, jeżeli planowana przez rolnika operacja dotyczy restrukturyzacji małego gospodarstwa oraz związana jest z zaprzestaniem chowu i hodowli świń w gospodarstwie położonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na obszarze wymienionym w części I, II lub III załącznika do decyzji wykonawczej Komisji 2014/709/UE z dnia 9 października 2014 r. w sprawie środków kontroli w zakresie zdrowia zwierząt w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń w niektórych państwach członkowskich i uchylającej decyzję wykonawczą 2014/178/UE (Dz. Urz. UE L 295 z 11.10.2014, str. 63, z późn. zm.).

Uznaje się, że chów lub hodowla świń jest prowadzona na obszarze wyznaczonym, jeżeli siedziba stada świń znajduje się na tym obszarze, co powinno być zgodne z prowadzo-

nym przez ARiMR rejestrem zwierząt gospodarskich oznakowanych i siedzib stad tych zwierząt (IRZ), o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. z 2017 r. poz. 546).

Należy zaznaczyć, że pomoc przysługuje wyłącznie tym producentom trzody chlewnej z obszarów wyznaczonych w związku ze zwalczaniem afrykańskiego pomoru świń, którym nie przyznano i nie wypłacono rekompensaty za nieprzerwane nieutrzymywanie świń w gospodarstwie, o której mowa w art. 57g ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1539, z 2015 r. poz. 266 i 470 oraz z 2016 r. poz. 1605).

Główne różnice pomiędzy wsparciem w ramach restrukturyzacji małych gospodarstw w przypadku obydwu typów operacji dotyczą kwestii nadawania punktów oraz wyliczania wielkości ekonomicznej gospodarstwa.

W przypadku operacji zapobiegających rozprzestrzenianiu się ASF kryterium wyboru związane z kwalifikacjami zawodowymi przydatnymi do pracy w rolnictwie zostało zastąpione kryterium związanym z liczbą świń w gospodarstwie. Im większa średnia roczna liczba świń w gospodarstwie tym wyższa punktacja przysługująca za to kryterium. Średnią

roczną liczbę świń ustala ARiMR na podstawie danych zawartych w bazach IRZ. Jest to iloraz sumy liczby świń utrzymywanych w gospodarstwie w ostatnim dniu każdego z 12 miesięcy poprzedzających miesiąc, w którym przypada dzień rozpoczęcia terminu składania wniosków o przyznanie pomocy i liczby 12.

Warto podkreślić, że w ramach operacji zapobiegających rozprzestrzenianiu się ASF, przy ustalaniu wielkości ekonomicznej gospodarstwa, w przypadku produkcji zwierzęcej, nie uwzględnia się świń.

Pozostałe kryteria wyboru są wspólne dla obu typów operacji. Należą do nich m. in.: rodzaj planowanej produkcji, kompleksowość biznesplanu, wpływ na realizację celów przekrojowych, docelowa wielkość ekonomiczna gospodarstwa oraz wiek wnioskodawcy.

Beneficjent zobowiązany jest zrealizować biznesplan i w rezultacie osiągnąć wzrost wielkości ekonomicznej gospodarstwa do poziomu co najmniej 10 tys. euro oraz o co najmniej 20% w stosunku do wielkości wyjściowej oraz utrzymać ten wzrost co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy.

Departament Działania Społecznych i Organizacji Producentów
☎ 22 318 49 00

Zdjęcie: fotolia

Biuletyn informacyjny nr 6/2017 (198). Wydawany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Redagowany pod kierunkiem Małgorzaty Książyk przy współpracy z kolegium redakcyjnym w składzie: Joanna Czaban, Joanna Czapla, Waldemar Guba, Łukasz Kubiak, Ewa Markowska-Bzducha, Justyna Matys, Dariusz Nieć, Krystian Popławski, Bogusław Rzeźnicki, Karolina Dzielulska-Siwiek, Waldemar Sochaczewski, Witold Strobel, Aleksandra Szelągowska.

Opracowywany przez zespół w składzie: Ewa Jaroszewicz, Mariola Marczak.

Projekt graficzny: Paulina Furman, Artur Kubat. **Współpraca:** Alicja Daniluk-Jankowska. **Zdjęcia na str. 1, II str. okładki:** archiwum MRiRW, fotolia, ©Pantherstock / Photogenica. **Zdjęcia na str. 1-2:** archiwum MRiRW, fotolia. Redakcja: ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa; tel. (22) 623 11 75, (22) 623 20 68.

Łączność z czytelnikami: Biuro Prasowe MRiRW ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa, e-mail: rzecznik.prasowy@minrol.gov.pl.

Wersja internetowa <http://www.minrol.gov.pl>; <http://www.arimr.gov.pl/dla-beneficjenta/biblioteka.html>;

ISSN 1233-9784. Podpisano do druku: 20 czerwca 2017 r.

Nakład: 8000 egz. **Druk:** Zakłady Graficzne TAURUS Roszkowscy Sp. z o.o., Kazimierów, ul. Zastawie 12, 05-074 Halinów.

Agencja Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa

KONKURS dla OSP NA KRÓTKI FILM

pt. BEZPIECZNA ZABAWA I PRACA NA WSI PODCZAS WAKACJI

I etap od 15 czerwca do 20 lipca 2017 r.

II etap od 2 sierpnia do 10 sierpnia 2017 r.

5 najlepszych uczestników
każdego województwa
otrzyma torby medyczne OSP R1

Nagroda główna:
pilarka spalinowa Husqvarna

szczegółowe informacje:

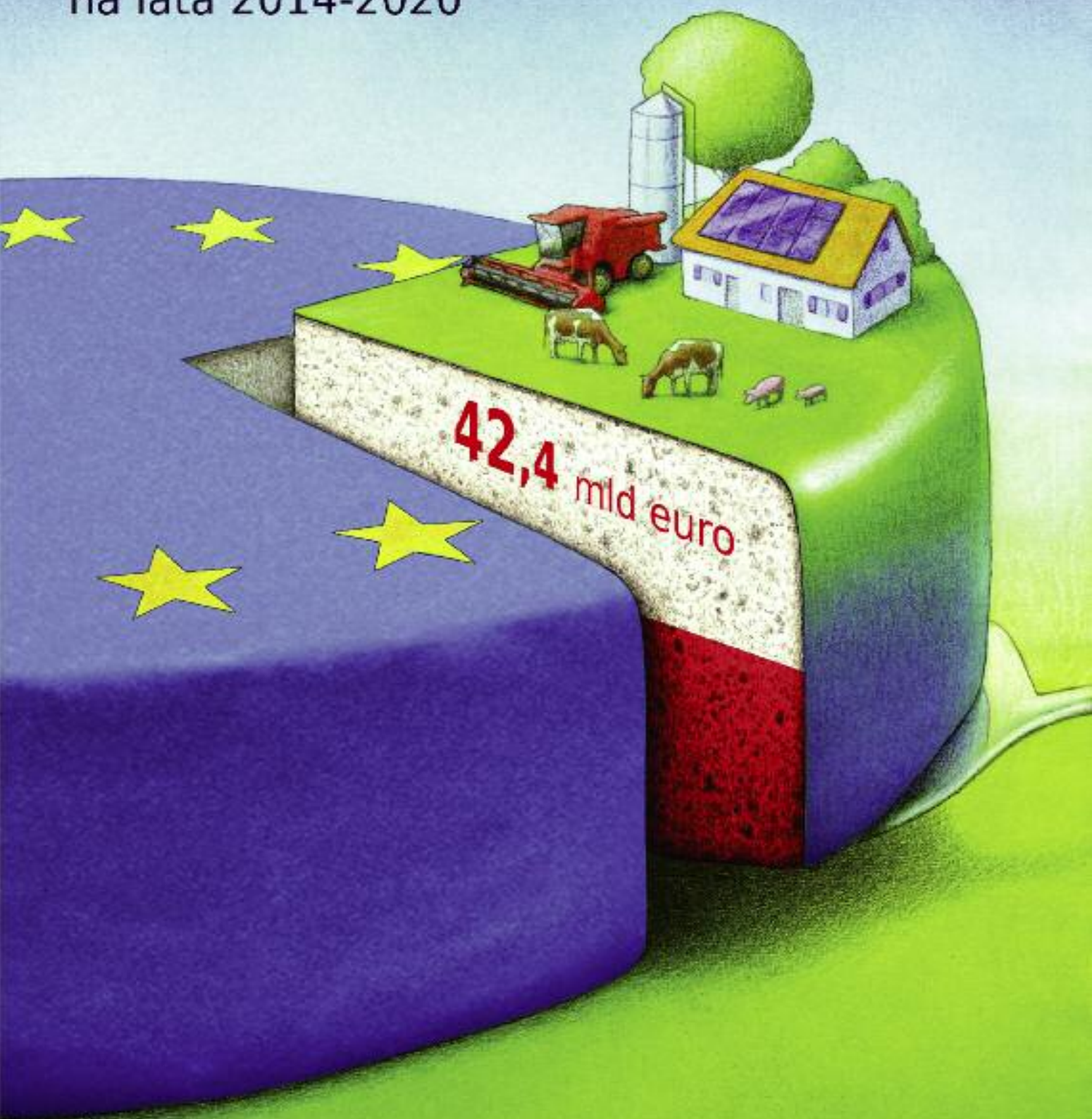
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

www.arimr.gov.pl

@ARIMR_GOV_PL

Wspólna Polityka Rolna Unii Europejskiej na lata 2014-2020

Agencja Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa

Penet Komputer